

DRAUGAS

PERIODICALS
December 20,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
KETVIRTADIENIS - THURSDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 20, 2001

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12/19/01
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 246
Kaina 50 c.

Lietuvos naftos ūkio ateitis – nežinomybėje

Prezidentas – už „Williams“ ir „Jukos“ derybų atnaujinimą
Vilnius, gruodžio 19 d. (BNS) – Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad „Mažeikių naftos“ valdytojos JAV bendrovės „Williams International“ ir Rusijos verslovės „Jukos“ derybos turi būti tęsiamos. Tuo tarpu ūkio ministras Petras Česna mano, kad kai kada pernelyg sureikšminama „Mažeikių naftos“ įtaka ūkiui.

Trečiadienį V. Adamkus susitiko su ūkio ministru Petru Česna. Kaip sakė prezidento atstovė spaudai Violeta Gaizauskaitė, prezidentui kelia susirūpinimą susidariusi padėtis „Williams“ ir „Jukos“ derybose. „Prezidentas visiškai remia premjero poziciją, kad derybos būtų tęsiamos. Prezidentas ne kartą yra akcentavęs, kad ilgalaikį naftos tiekimą garantuojančios sutartys Lietuvai yra svarbios“, sakė V. Gaizauskaitė.

„Williams“ praėjusią savaitę nutraukė susitarimą su „Jukos“, kuris turėjo baigtis 300 mln. litų vertės 26,85 proc. „Mažeikių naftos“ akcijų pirkimo sutartimi bei 300 mln. litų „Jukos“ investicijomis į naftos perdirbimo gamyklų modernizavimą. Abi šalys dabar ieško būdų atnaujinti derybas.

Anot P. Česnos, tikrasis „Mažeikių naftos“ indėlis į biudžetą praėjusiais metais buvo 75 mln. litų – tiek surinkta fizinių asmenų pajamų,

*** Opozicinė Tėvynės sąjungos konservatorių frakcija Seime kaltina valdantįją socialliberalų ir socialdemokratų daugumą dvišališkumu, o premjerą Algirdą Brazauską ragina atsistatydinti iš Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) pirmininko posto.** Trečiadienį išplatintame pareiškime konservatoriai griežtai kritikuoja Seimo daugumos remiamas įstatymo pataisas, pagal kurias teisėtiems savininkams nebūtų grąžinami pastatai, jeigu juose gyvena nuomininkai. Pabrėžiama, jog pataisoms prieštarauja ir vyriausybė, vadovaujama LSDP pirmininko A. Brazausko. Prieš savaitę Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas taip pat nusprendė, jog minėtoms pataisoms gali prieštarauti Konstitucijai. (BNS)

*** Socialdemokratų partija (LSDP) dėl savo kandidato į prezidentus apsispręs kitų metų viduryje, teigė socialdemokratų vadas premjeras Algirdas Brazauskas.** Tačiau, anot jo, partija dar nėra tvirtai nutarusi, kada konkrečiai ji nuspręs dėl savo kandidato prezidento rinkimuose. Į klausimą, ar tiesa, kad jo vadovaujama partija svarsto ir kitas kandidatūras prezidento rinkimuose, A. Brazauskas atsakė apie tai nieko negirdėjęs. Jei jis atsisakytų kandidatuoti, kandidatais į prezidentus minimi LSDP pirmininko pirmieji pavaduotojai Vytenis Andriukaitis ir Česlovas Juršėnas. Kartais neoficialiai minimos ir premjero patarėjo filosofo Arvydo Juozaitio bei ambasadoriaus kadenciją Didžiojoje Britanijoje baigusio Justo Vinco Paleckio pavardės. (BNS)

„Sodros“ ir turto mokesčių. Tuo tarpu, pasak ūkio ministro, maždaug 2 mlrd. litų akcijų ir PVM „Mažeikių nafta“ tik surenka, ir jeigu nebūtų šios įmonės, šiuos mokesčius Lietuva surinktų, importuodama naftos produktus. „Tada tuos mokesčius surinktų muitinė“, sakė P. Česna.

Tačiau „Mažeikių naftos“ komunikacijos skyriaus vadovas Tadas Augustauskas teigė, jog ministro pateikti skaičiai nėra visiškai tikslūs. Pernai, pasak T. Augustausko, „Mažeikių nafta“ į biudžetą sumokėjo 106 mln. litų fizinių asmenų pajamų, „Sodros“ ir turto mokesčių.

Vyriausybė netarpininkaus „Williams“ ir „Jukos“ derybose

„Vyriausybė yra viena iš trijų derybų šalių, tačiau pagrindiniai klausimai, kurie trukdo užbaigti derybas tarp kitų dviejų pusių, yra susiję su jų interesais, ir vyriausybė jokio tarpininkavimo vaidmens praktiškai negali atlikti“, teigė premjeras Algirdas Brazauskas.

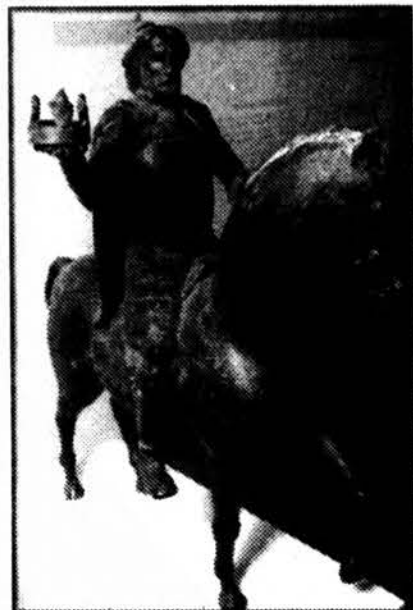
Tačiau, pasak A. Brazausko, dabartinė vyriausybė, priešingai nei konservatorių kabinetas 1999 metais, ketina ginti Lietuvos tikslus. „Mes, kaip derybų šalis, turime visiškai aiškias derybų pozicijas, jų laikysimės ir nesiegsime taip, kaip 1999 metais, kai viskas buvo atiduota ir nereikalaauta jokios atsakomybės“, žadėjo premjeras.

Jis kartu pažymėjo, kad vyriausybė yra susirūpinusi „Mažeikių naftos“ perspektyvomis, ir tvirtino, kad nepraedus įmonės modernizavimą, jos laukia liudnas likimas. „Dabar reikia laukti, nes derybos pakyla į aukštesnį lygį, ir sprendimus turės priimti „Williams“ vadovybė ne Lietuvoje“, tvirtino premjeras.

*** Pirminiais duomenimis, AB „Mažeikių nafta“ nuostoliai, pagal JAV priimtus apskaitos principus (GAAP), spalio mėnesį buvo 13 mln. Lt.** Rugsėji bendrovė patyrė 20 mln. Lt. nuostolių, rugpjūtį – 50,7 mln. Lt. Pirminiais duomenimis, šiemet per 10 mėnesių Lietuvos naftos susivijimas patyrė 175,3 mln. Lt. nuostolių. (VŽ, Elta)

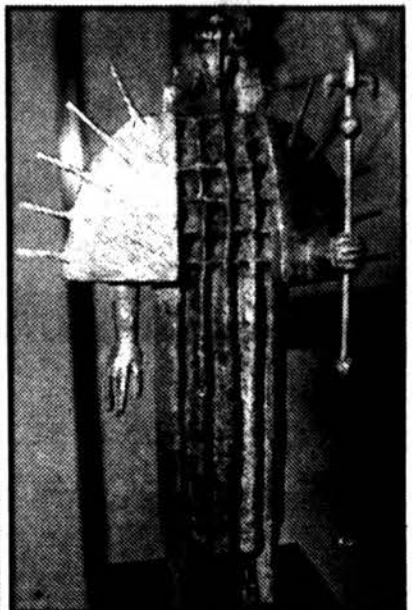
*** Ignalinos atominės elektrinės (IAE) uždarymas gali būti sudėtingiausias derybų su ES klausimas, tačiau Lietuva neišvengiamai dėl to privalės apsispręsti, ir šis sprendimas neturi būti vilkinamas, sakė vyriausybės atstovai.** „ES pozicija dėl antrojo Ignalinos bloko yra aiški ir nuosekli – antras blokas turi būti uždarytas 2009 metais, o sprendimas dėl uždarymo turi būti padarytas, atsižvelgiant į Lietuvos numatytus derybų pabaigos terminus ir stojimą į ES tvarkaraštį“, teigė vyriausybės eurodėrybininkas Petras Austrevičius. Premjeras Algirdas Brazauskas pareiškė, jog vyriausybė nesirūžta viena priimti sprendimo dėl IAE uždarymo. (BNS)

*** Prezidentas ragina Ignalinos atominės elektrinės (IAE) reikalus tvarkantį ūkio viceministrą Artūrą Dainių dirbti aktyviau.** Iš Europos Sąjungos ateina

Kokią statyti Vilniuje paminklą Lietuvos karaliui Mindaugui? Savo nuomonę šiuo klausimu gales pareikšti ir vilniečiai bei sostinės svečiai. Nuo gruodžio 20 d. parodų centre „Litexpo“ veikia Lietuvos karaliaus Mindaugo paminklo Vilniuje konkursui pateiktų darbų paroda. Šis paminklas bus statomas pagal vyriausybės patvirtintą veiksmų planą. Konkurso skelbėjas – Vilniaus savivaldybė, jo organizatorė – Lietuvos architektų sąjunga. Paraiškų dalyvauti konkurse buvo gauta 44, pristatyti 38 darbai.

Nuotr. Keli paminklo karaliui Mindaugui projektai.

Gedimino Žilinskio (Elta) nuotr.

Tėvynėje pasižvalgius

*** Liberalai nepritaria valdančiosios daugumos atstovų siūlymui „depolitizuoti“ viceministrų pareigybę, nes tai, jų nuomone, suvaržytų būsimų vyriausybės galimybes įgyvendinti savo politinę programą, pareiškė Liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas.** Seimui pateiktose vyriausybės ir Valstybės tarnybos įstatymų pataisose numatyta, jog dabartinis politinio pasitikėjimo pagrindui skiriamas viceministras pakeis karjeros valstybės tarnautojai – valstybės sekretoriai ir sekretoriai. Pasikeitus vyriausybės ir atsistatydinus ministrams, jie liktų ir toliau dirbtų savo poste.

*** Lietuvai dar trūksta patyrusių ir intelektualių žmonių, sugebantių dirbti diplomatinę darbą, pripažino užsienio reikalų ministras Antanas Valionis per Vilniuje vykstantį metinį ambasadorių susitikimą.** (LR, Elta)

*** Jau per šias šv. Kalėdas Priselimo bažnyčios būlojuantis bokštas, Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčios pastatas ir kulpai, Vytauto paminklas Laivės alėjoje bei greta stovintys Kauno miesto valdžios rūmai bus apšviesti ir puošti miestą naktį.** Kitais metais iš tamsos išnirs ir kiti laikinosios sostinės kultūros bei istorijos paminklai. (Elta)

*** Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSKG) narė Rasa Juknevičienė kreipėsi į Seimo pirmininką Artūrą Paulauską su pareiškimu, jog buvo suklaidytas komiteto posėdžio protokolais.** Lapkričio pabaigoje vykusiam posėdyje buvo svarstoma Krašto apsaugos ministerijos 2-ojo departamento, užsienio žvalgyba ir kontržvalgyba, veikla. Po to R. Juknevičienė kreipėsi į Generalinę prokuratūrą prašydama išsiaiškinti, ar įvykdyti šiuose šiuose žvalgybos bei Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymų pažeidimai. Tačiau posėdžio protokole neliiko pasiskaidymų, kurie galėtų tapti įrodymais byloje. (BNS)

nemažų lėšų, skirtų Ignalinos atominės elektrinės uždarymui, o Lietuvos pareiga – rengti konkrečius projektus, kurie pagrįstų, kaip ir kam, ir kada tos lėšos bus panaudamos, sakė prezidento atstovė spaudai Violeta Gaizauskaitė. (BNS)

*** Opozicinė Liberalų frakcija neskuba teikti buvusio premjero ir partijos vadovo Rolando Pakso kandidatūros į Seimo pirmininko pavaduotojus. Nuspręsta tai padaryti tik kitais metais.** Kaip sakė frakcijos narys Jonas Česna, R. Pakso kandidatūra nuspręsta teikti vėliau dėl pernelyg įtemptos prieš šventes Seimo darbotvarkės. (BNS)

*** Interent'o vartų „Delfi“ pokalbių svetainėje su „Internautais“ bendravo Lietuvos krikščionių demokratų partijos vadovas, Seimo narys ir oficialus kandidatas į Lietuvos prezidentus Kazys Bobelis.** Iš politikui užduotų 134 klausimų per pusantros valandos 78 metų K. Bobelis spėjo atsakyti net į 88. Į vis pasikartojantį internetui klausimą, ar K. Bobelis ne per senas būti prezidentu, politikas atsakė manąs, kad „amžius absolūčiai neturi įtakos, o tik prideda patirties politinėje veikloje. Geriausia politika buvo vyresnio amžiaus – Churchill, Adenauer, Reagan. Labai svarbu, kokia bus mano komanda“, isitikinęs K. Bobelis. Politikas tvirtino kol kas neturintis nė vieno rimto konkurento ir kad jo galimybės tapti prezidentu „labai didelės“.

*** Jau nuo kitų metų balandžio Lietuvoje įsigalios privalomasis vairuotojų ir transporto priemonių savininkų civilinės atsakomybės draudimas.** Tačiau šį draudimą teikiantį įstatymą, kurio atlygis žala nedraudiminių įvykių atvejais, kūrimo darbai dar neatlikti.

*** Gruodžio 16 d. šiauriniame Čikagos priemiestyje Libertyville buvo pasmaugta 22 metų lietuvė Indrė Garbauskaitė.** Ji mokėsi Lake apylinkės bendruomenės kolegijoje. Į JAV testą mokslų Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto studentė I. Garbauskaitė atvyko prieš 1,5 metų. Ji yra baigusi vidurinę mokyklą Panevėžyje. Pirmadienį policija sulaukė nusikaltimo padarymu įtariamą 32 metų čekietį, buvusį jos draugą Roberto Vargas, kuris prisipažino padaręs nusikaltimą. Jis apkaltintas I laipsnio žmogžudyste. Waukegan teisme buvo atmetas R. Vargas prašymas laikinai paleisti jį į laisvę už 5 mln. dolerių užstatą. Manoma, jog R. Vargas lietuvių nužudė skatinamas keršto ir pa-

*** Švietimo ir mokslo ministerijoje įteikta Marius Katiliškio premija už geriausią moksleivišką prozą.** Šių metų premijos laureatu tapo Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos abiturientas Marius Kaupas. 1993 m. M. Katiliškio fondo ir Švietimo bei mokslo ministerijos įsteigta premija kasmet skiriama už geriausius moksleiviškos prozos kūrinius. Antrus metus iš eilės šią premiją pelno Utenos A. Šapokos gimnazijos lietuvių kalbos mokytojo Stepono Eitminavičiaus mokiniai. (Elta)

*** 200 kalėdinių eglaičių pasiekė sunkiausiai gyvenančių kauniečių namus.** Tai – Žemės ūkio rūmų ir Kauno miesto savivaldybės surengtas renginys „Eglutė kiekvieniemis namams“. Prie kiekvieno medelio miškininkystės specialistai prikabinę lapelį, kuriame prašo nekirsti eglaitę bet kur ir bet kaip, globoti mišką ir jo augmeniją. Kalėdines eglutes gavo vargingai gyvenančios šeimos, kurias atrinko Kauno miesto savivaldybės Socialinės rūpybos skyrius. (Elta)

*** Klaipėdos krikščioniškojo ir labdaros fondo „Samarija“ direktorius Emanuelis Kinas su žmona Aušra Kinienė prie turtingo vaikių stalo savaitgalį sukvietė per pusimtį Klaipėdos benamių.**

*** Premjeras Algirdas Brazauskas pasiėmė nemokamų atostogų tarp šv. Kalėdų ir Naujųjų metų.** Jis informavo savo komandą per atostogas nebusią Vilniuje, tačiau nekonkretizavo, kur ketina išvykti. Vadovaudamasis Konstitucija, prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretą, kuriuo finansų ministrei Daliai Grybauskaitė pavedama pavaduoti premjerą jo atostogų metų nuo gruodžio 27 iki 29 d. Lietuvoje nuo gruodžio 23 d. iki gruodžio 26 d. bus Kalėdų švenčių, nuo gruodžio 30 d. iki sausio 1 d. – Naujųjų metų nedarbo dienos. (BNS)

*** Vakarų Lietuvos pramonės ir finansų korporacija neigia konfliktą su Klaipėdos rajono tarybos nariu Juozapu Paliaku, kuris antradienį mirė nuo sprogimo metu padarytų kūno sužalojimų.** Žinomas Klaipėdos rajono politikas ir verslininkas 43 metų J. Paliakas, kuris buvo vienas iš korporacijos steigėjų, pastaruoju metu rinko ir ketino perduoti teisėsaugai korporacijos atstovus kompromituojančią informaciją. Vakarų Lietuvos pramonės ir finansų korporacija yra įtakinga verslo grupė, dalyvaujanti gamtinių dujų importo iš Rusijos versle. (BNS)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Vatikanas. Popiežius Jonas Paulius II trečiadienį per paskutinę savaitinę šių metų audienciją Šv. Petro aikštėje kreipėsi į visus krikščionis ir paragino juos konfliktų temdomame pasaulyje tapti taikos pasekėjais. 81 metų pontifikas 7,000 maldininkų sake, jog krikščionys turėtų iš visų jėgų stengtis, kad būtų išgirsta iš Betliejaus sklindanti taikos žinia. „Įvairiuose pasaulio regionuose, ypač Afganistane ir Artimuosiuose Rytuose“, neslוגstam įtampai ir konfliktams, Jonas Paulius II pakvietė krikščionis „itikėti taika“. „Privalome itikėti Kristumi, taika ir jo meile, kuri išsklaido visus tamsius smurto pavojus. Privalome prašyti Jo savo stebuklinga taikos jėga sunaikinti žmogaus dvasioje slypinčią neapykantą ir kerštą“, sakė jis. Popiežius meldė, kad taika karalių miestuose, valstybėse, tarptautinėje bendrijoje ir visuose pasaulio kampeliuose.

Kabulas. Osama bin Laden pabėgo iš Afganistano ir jaučiasi „pažemintas ir išsigandęs“, nes jam teko palikti paskutinį saugų savo prieglobstį, trečiadienį pareiškė Mohammad Qasim Fahim, laikinojo afganų vyriausybės užimtas gynybos ministro postą. Prieš Talibaną kovojančios pajėgos sekmadienį pranešė, kad jų kovotojai užėmė paskutinę Afganistane buvusią O. bin Laden tvirtovę – kalnų urvą ir tunelį tinklą Tora Bora. „Aš nematau, kad šiuo metu bin Laden turi bent mažiausią galimybę planuoti ar įvykdyti kokią nors teroro išpuolį, nes dabar jis galvoja tik apie savo gyvybę“, teigė gynybos ministras.

Bruselis. Jungtinės Valstijos, kurios pradėjo karą prieš įtariamąjį teroristų vadeivą Osama bin Laden ir jo organizaciją „al Qaeda“, toliau turėtų smogti Somaliui, trečiadienį pareiškė aukštas Vokietijos pareigūnas. Dabar nebekeliamas klausimas, „ar ši operacija bus surengta, bet klausima, kokia ji bus ir kada įvyks“, sakė pareigūnas po to, kai JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld antradienį Bruselyje trumpai informavo NATO šalių gynybos ministrus apie Vašingtono paskelbtą karą prieš terorizmą. „Tik kvailys galėtų atmeti operacijos prieš Somalį galimybę“, sakė Vokietijos pareigūnas, nenorėjęs skelbti pavardės.

Peshavaras. Trečiadienį Pakistane netoli sienos su Afganistanu, iš kalėjimo vežant arabų kalinius, kilo susirėmimas, per kurį žuvo 7 Pakistano saugumo pajėgų kariai ir 7 arabai, tarp jų įtariamasis Osama bin Laden teroristų tinklo „al Qaeda“ nariai. Pakistano saugumo pajėgos paėmė ir nelaisvę 156 kovotojus, kurie pėjo į Pakistano sieną, bėgdami nuo JAV bombardavimų ir afganistaniečių pajėgų puolimo prieš Rytų Afganistano kalnuose esančias jų slėptuves. Sie belaisviai buvo autobusais pervežami į Šiaurės Pakistane esantį kalėjimą. Viename iš autobusų buvo belaisviai užpuolė vairuotojai ir atėmė juos saugojusių sargybinių ginklų, pranešė vietos pareigūnai. Autobusai įvažiavus į griovį, pabėgo 48 kaliniai.

Londonas. Didžiosios Britanijos policija, remdamasi naujais jai suteiktais platiais įgaliojimais, trečiadienį sulaukė teroristine veikla įtariamus 8 užsieniečius. Dauguma sulaikytųjų yra musulmonai alzyriečiai. Po teroro išpuolių JAV Britanijos parlamentas policijai suteikė teisę suimti užsieniečius vien remiantis įtarimu, jog jie susiję su teroristine veikla.

Roma. Hamid Karzai, kuris vadovaus naujam Afganistano administracijai, pažadėjo, kad Kabulas ateityje kovos su terorizmu ir kad iš buvusio karaliaus gavo palaiminimą bei Koraną. Iš susitikimo H. Karzai išvyko ne tik su palaiminimu. Karalius, kuris Romoje gyvena nuo 1973 metų, žengė labai svarbų simbolinį žingsnį – atidavė 46 metų naujam Afganistano vadovui savo asmeninį Korano kopiją. H. Karzai laikinoji administracija, kuri valdžią perims gruodžio 22 d., Afganistano valdys pusę metų; ją pakeis 2 metus dirbsianti pereinamojo laikotarpio vyriausybė. Afganistano laikinoji vyriausybė trečiadienį pritarė, kad valstybėje būtų dislokuotos 3,000 karių tarptautinės pajėgos.

Strasbūras. Europos žmogaus teisių teismas trečiadienį atmetė sešių jugoslavų ieškinį, jog 1999 metų NATO antskrydis, kurio metu buvo subombarduota Serbijos televizija Belgrade ir žuvo žmonės, pažeidė jų teises. Teismas nusprendė, jog ieškinyje nėra priimtinas svarstyti.

Deli. Indija nenori pradėti karo su Pakistanu, trečiadienį parlamentui sakė Indijos premjeras Atal Behari Vajpayee. „Niekas nepašaro karo“, sakė premjeras per debatus dėl Indijos atako į praėjusios savaitės savizudžių išpuolį parlamente, kurį tikriausiai įvykdė musulmonų kovotojai ir kurį, Deli teigimu, paremė Pakistanas. Tačiau A. B. Vajpayee pabrėžė, kad Indija negali priklausyti vien nuo diplomatijos ir sakė, kad valstybė, nepriklausomai, neskubėdama ir be emocijų nuspręs, kaip atsakyti į gruodžio 13 dienų išpuolį.

Islamabadas. Pakistano kariuomenės atstovas spaudai generolas majoras Rashid Qureshi trečiadienį paneigė Indijos pranešimus, kad Pakistanas pasienyje telkia savo pajėgas. „Gali būti, kad norėdami pateisinti savo pajėgų telkimą, jie verčia kaltę Pakistanui“, sakė R. Qureshi.

Talinas. Estijos ministras pirmininkas Mart Laar trečiadienį parlamente pareiškė, kad pasitrauks iš posto kitų metų sausio 8 d. Estijoje atsistatydinus pirmininkui, automatiškai atsistatydina visa vyriausybė. Pasak M. Laar, valdanciojoje sąjungoje dabar vyksta rinkimų kampanija, per kurią jos bendrininkai veikia vienas prieš kitą, o tai gali labai sutrukdinti Estijai pasiekti svarbiausius savo užsienio politikos tikslus – įstoti į NATO ir Europos Sąjungą.

Jeruzalė. Radikalūs palestiniečių judėjimas „Hamas“ trečiadienį paragino savo narius nerengti tragiškų savizudžių išpuolių prieš Izraelį. „Hamas“ priėmė vidinį sprendimą nutraukti savizudžių operacijas, tačiau mes neketiname paskelbti oficialios deklaracijos“, teigė judėjimo atstovas.

KALENDORIUS

Gruodžio 20 d.: Daugirdas, Dominykas, Gražvilas, Grozvyde, Teofilas.
Gruodžio 21 d.: Girene, Honoras, Ilgis, Nargudais, Petras, Tomas.
Pirmoji žiemos diena.

LIETUVIŲ TELKINIAI

LOS ANGELES, CA

IŠKILMĖS METŲ
PRADŽIOJE

Su šių metų pabaiga visų losangeliečių laukia labai reikšminga diena. Trijų Karalių šventės išvakarėse, Šv. Kazimiero parapijos salėje, 2 val. p.p. susirinks bendruomenės įžymybės pagerbti lietuviškoje veikloje labiausiai nusipelnčius asmenis. Tai vyks pirmąjį 2002 metų šeštadienį. Toje devynioliktoje premijų įteikimo šventėje, kur trys losangeliečiai ir trys čikagiečiai bus apdovanoti premijomis, dalyvaus: JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, trys laureatai iš Čikagos, trys iš Los Angeles ir Angelių miesto lietuvių, kurios nariai yra tos premijos laimėtojai, tai – ateitininkai, lituanistinė mokykla, dramos sambūris, parapijos choras, žurnalistas L. A. skyrius, Vakarų apygardos lietuvių bendruomenė, pirm. Angėlės Nelsienė bei visų sričių parapijos pensininkai. Po iškilmių bus piano solo klasikinės koncertas atliekamas Egles Janulevičutės. Bus šilti pietūs, vynas, paskui – kava ir pyragaičiai. Status užsiskaityti galima jau dabar.

Šis lietuviškos veiklos renginys kelia visuotinį pasidžiavimą mums, kad sugrįžtume ne tik dirbti pragyvenimui, šio krašto privilegijomis naudotis, kartais susiburti pretenzijų įkarštyje, bet niekad neišsivadame savo prigimties balso dirbti Lietuvos labui. Norėtumėm šia proga, pakartoti žymųjį rašytoją žurnalistą Bronį Railą, čia vienos iš daugelio jo knygų „Is pakskendusi pasaulio“ paragrafą apie Vincą Kudirką, kur išskirtinai pabrėžiama kūrybinės asmenybės paskirtis tautiniam išsilaikymui.

„Daktaras Vincas Kudirka, tai turbūt skaidriausia ir herojiškiausia asmenybė iš visos mūsų didžiųjų daktarų gados. Tai vienas ryškiausių ir aktyviausių mūsų rezistentų juodojo caristinio šimtmecio naktį. „Aušros“ pabudintas tautiniam atgimimui, Vincas Kudirka ateina kaip visiškai naujas ir grynas lietuviškas veidas. Naujas socialinis ir kultūrinis tipas. Ne grafas, ne bajoras, bet valstietis, vidutinio ūkininko sūnus. Ne kunigas, ne generolas, ne karininkas, bet gydytojas, žurnalistas, rašytojas, poetas, muzikas. Svarbiausia – grynas lietuvis, tik lietuvis, savaimingas ir savarankiškas, atskiras ir tiesus, išgijęs nuo lenkiško unijinio chloroformo. Kovojęs mokslo, meno, kultūros, socialinio progreso idėjų ginklais. Kovojęs ligi paskutinio atodūso – raiščiškai! Net ir po mirties tęsęs kovą antkapėje įgraviruota giesmė – „Lietuva, tėvyne mūsų“.

Šios gilių mintys sustiprina ir pakelia mūsų visų dirbančiųjų įsitikinimą, šviesia ateitimi lietuviškos veiklos horizonte. Kultūrinė darbuotojų turi būti ir išsilaikyti kaip mūsų ginklas prieš lituanistinį sustingimą. Savo dalyvavimu kiekvienas prisideda, kad ir tik būdamas parapijos aplinkoje, dalyvaudamas tautinės bažnyčios lietuviškoje pamaldose, savos kalbos giesmynu. „Štai esu čia, mano Dieve, ir girdžiu, kaip Tu mane šauki“, – gieda Viktoro Ralio Šv. Kazimiero parapijos choras. Kun. S. Anužis pamokslams dažnai pasirenka Bernardo Brazdžio poezijos žodžius, jam pačiam čia besėdint su žmona šv. Mišių aukoje. Viskas paky-

la virš kasdienybės rūpesčių ir tada, lengvos mintys lydi šventadienio buvimą taip draugingu keliu. Los Angeles lietuvių tuo didžiuojasi ir mielai pasidalina tarpusavyje ir su kiekvienu atsilankiusiu iš kitur.

Todėl laukiame atvykstant šeštadienį, 2002 m. sausio 5 d. 2 val. p.p. į devynioliktoją premijų šventę, Angelių mieste, Ramiojo vandenyno pakrantėje. Šventės rengėja – Lietuvių Bendruomenė.

DERLIAUS ŠVENTĖ

Lietuvos Dukterų draugijos, šių metų lapkričio mėn. 11 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje, šventė buvo sėkminga. Tuojau po pamaldų, išklause šv. Mišias ir parapijos giesmes, svečiai ir viešnios klegesiu pripildė rudeninio atspalvio puošnią salę. Užkandžiais besivaisinančių dauguma būriavosi senos pažinties juokavimais, kol draugijos pirm. Lionė Vilimienė pakvietė malda. Kun. S. Anužis, čia pritaikyta malda, visus palaimino. Pirmininkė papsakojo draugijos metinės veiklos pagrindinius bruožus, dėkojo visiems ir kiekvienam už aukas, gausų atsilankymą, palankų dėmesį nenutrūkstanciai šalpos darbuotei; perkaitę kelečiai laišku tą, kurie gavę siuntinius už dovanas dėkojo. Tai daugiausia kaimo daugiavaikės šeimos; jos pasinaudoja švariais vaikų drabužiais, kuriuos rūpestingai peržiūri ir parenka sesė G. Žaliūnienė. Tų šeimų paprasti žodžiai atveria jautrią širdį, kupiną padėkos, be jokių pretenzijų, vien, kad dėžės su švariais daiktai iš užjūrio, visai nepažįstamų rankų supakuoti, – taip laukiama parama vergdienio kasdienybėje. Draugija gali tokį džiaugsmą suteikti, užtikrinu pirm. L. Vilimienė, kruopščiai apgalvojęs būdais, kur svarbu ir pašto išlaidas apskačiuoti ir sąskaitas suvesti, atlikti atranką dešimt drabužių. Pošedžioose tie sprendimai nepraeina savaime, reikia daug kantrybės, gero tono ir laiko, kol paaiškėja priimtina galimybė. Losangelietės sesės tuo pasižymi, ir visuomenė tai savo aukomis įvertina. Pagalbi ranka vargstančiam dar vis susilaukia daugumos pritrimo, iš kurio plaukia siuntiniai, o jų Lietuvoje daug kas tebeilaukia.

Po pirmininkės pranešimo rudens pokylis prasidėjo gražiai paruoštu maistu. Šeiminių, sesė Genė Plukienė, buvo apdovanota gelėmis ir pirmininkė jai viešai padėkojo. Sesės patios išnešiojo maistą, aptarnavo stalus. Scenos pašonėje laukė turtingas laimikiais laimėjimų stalas. Scenos erdvė laukė būsimos programos. Sesė E. Dovydatienė netrukus pranešė, kad dabar bus atliekama meninė programa. Pavalgius išklauti koncerto, retai pasitaiko ir salėje kalbos nušėčiuvo. Kazkas pamiršo scenoje uždegti šviesas. Solistė Indrė Viskontaitė vis vien pradėjo programą, harmonizuotomis liaudies dainomis: Br. Budriono „Išauš pavasaris“ ir A. Kačanausko „Tykiai, tykiai“. Akompanuojant Rudolfui Budginui, solistė jas atliko ramia skaidria intonacija. Dainų pobūdis čia buvo išryškintas pianisto niuansų meniškai įprasminu ir išbaigta visuma. Sodras tembro dainavimas šio paprastumo grožyje labai tiko koncerto pradžiai. Toliau

Omahos lituanistinės mokyklos mokiniai atlieka programą vysk. Valančiaus minėjime.

skambėjo piano solo. Rudolfas Budginas atliko Scriabino neilgą poemą – besikeičiančių intervalų ritme fantastinį dionansų srautą, ypač gera kairės rankos technika. Reikia sveikinti šį jaunąjį maestro to kūrinių pasirinkimu. Tai atliekant jis stebino visus ir žavėjo savo sugebėjimu kontaktine kontrole interpretacijoje, savo džiugiu fortepijono muzikos kūrybai. Indrė Viskontaitė po to, originalo kalba atliko žinomas Puccini ir Mozart'o arijas ir Edith Piaf, prancūzų dainininkės mėgiamą „Rozinis gyvenimas“. Publika abiem menininkams ilgai plojo. Menas ir buvęs progai skirtas, akademinio lygio, gerai paruoštas, abu jie buvo apdovanoti gelėmis.

Po koncerto buvo visai kitokio pobūdžio eiga, laimėjimų už bilietus; laimėtojų stalas atrodė labai viliojantis. Populiarus L. A. vyrų kvarteto narys, visada pilnas juokavimų ir geros nuotaikos Bronius Seliukas vedė laimėjimus. Pyragaičiai, kava, raudonas vynas gerai nuteikė visus. Publika palengva apėjo salę. Darbštuolės sesės ir čia nenuleido rankų, tvarkydamos parapijos salę. Dėsniai aukomis papildytas išdas džiugino kiekvieną.

Stasė Pautienienė

PALM BEACH, FL

VEIKIAME

Į pietų Floridą jau sugrįžo „sniego paukšteliai“ tad ir lietuviška veikla vėl klesti. Pietų Floridos lietuvių kas antrą mėnesio antradienį renkasi pabendrauti į „Homer's Buffet“ restoraną, Lake Worth miestelyje.

Lietuviškos pamaldos yra aukojamos kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį, 2 val. p.p. St. Jude bažnyčios koplyčioje, Tequestoje.

„Dainos“ choras, vedamas muz. Jono Samoškos, repetuoja kiekvieną ketvirtadienį Ocean View Metodistų bažnyčioje, 2 val. p.p. Šiais metais ir chorą įsijungė ir pora nesenai į Floridą iš Lietuvos atvykusių lietuvių.

VELINĖS

Lapkričio 2 d. būrelis pietų Floridos lietuvių susirinko Royal Palm kapinių koplyčioje prisiminti ir pagerbti mirusių gimines ir draugus. Kun. Antanas Čepanis sukalbėjo maldas ir pasakė pamokslą, o susirinkę sugiedojo porą giesmių.

DAYTONA BEACH, FL

NETEKOME GERO
KAIMYNŲ

Šiomis dienomis iš mūsų pradangės nuolatiniame gyvenime ir Colorado valstijoje išsikėlė Ona ir Kostas Žolynai. Žolynai maždaug du dešimtmečius gyveno prie „gražiausio pasaulio paplūdimio“. Tad jie yra lyg šio lietuviško telkinio pradininkai. Tuojau jų pavyzdžiu pasėkė ir daugiau mūsų viengencių. Ir šiandien šioje apylinkėje gyvena arti 120 lietuviškų šeimų.

Žolynai nuo pirmųjų dienų pradėjo organizuoti šiu lietuvių kultūrinę ir visuomeninę veiklą, patys toje veikloje gyvai dalyvaudami. Ona net 7 metus yra buvusi Lietuvių klubo valdyboje. O Kostas buvo paskutiniuosius ketverius metus. Jis tvarkė mūsų bažnytinį rinkliavų pinigų ir vedė visą atskaitomybę. Nėra buvęs nei vieno renginio, kuriuose nebūtume matę Žolynų. Be to jie buvo labai paslaugūs ir ištikimi kaimynai. Bet kuriam ištiktam kokio sutrikimo, jie visada atskubėdavo su globa ir pagalba.

Visi Daytona Beach lietuvių labai širdingai apgailestauja Žolynų netekimą. Klubo valdyba surengė jiems atsisveikinimo pietus. O lapkričio 11 d. buvo tradicinės lietuviškos pamaldos. Po pamaldų visi, susirinkę į parapijos salę, kiekvienas asmeniškai turėjo progos atsisveikinti su Žolynais. Klubo vicepirm. A. Silbajoris pasakė gražų atsisveikinimo žodį ir visų vardu palinkėjo Žolynams sėkmingai įsikurti šaltoje naujoje aplinkoje. Ten jau seniau yra įsikūrusi jų dukra ir žentas. Tad visi tikime, kad Žolynai artimųjų globoje ir šioje naujoje gyvenvietėje sėkmingai leis gyvenimo kasdienybę.

LANKĖSI ŽYMUS
SVEČIAS

Lapkričio mėn. pradžioje Daytona Beach lietuvių telkinyje lankėsi mons. Alfonsas Svarinskas. Jį Amerikoje paviešėti ir lietuvių telkinis aplankyti iškviė V. Bražėnas ir jo dukra Lyvija. Jie ir surengė vietos lietuvių susitikimą su aukštuoju svečiu. Svečias yra labai šnekus ir iškalingas. Jis per trumpą pasikalbėjimą aptarė savo asmenybę ir pasidalino mintimis šiandieninio gyvenimo Lietuvoje išpūdziais.

Svarinskas kunigų seminarijoje mokėsi dar bolševikiniais laikais. Būdamas klieriku įsijungė į lietuviško pogrindžio tautinę veiklą. Net nebaigus seminarijos mokslų jis buvo suimtas ir kelis kartus ištremtas į Sibirą. Sibire jis sužinojo, kad gretimoje stovykloje yra įkalintas vysk. Pr. Ramanauskas. Papirkimais ir kt. Vyskupas slapta atvyko į Svarinsko stovyklą ir slapta ji

išventino į kunigus. Sibiro vergų stovyklose jis praleido 23 metus.

Atstaciai Lietuvos nepriklausomybę, jis tuojau įsijungė į politinę veiklą ir šiandien yra Krikščionių demokratų partijos veikėjas. Jis labiausiai susirūpinęs, kad Lietuvos mokyklose visai nėra tautinio auklėjimo, o religinis mokymas labai prastai sutvarkytas. Religinius mokslus mokyklose dėsto dar iš anų laikų likę mokytojai. Jie savo pamokose daugiau skleidžia ateistines mintis. Tautinis auklėjimas yra visai užmirštas.

Tad mons. Svarinskas ir emėsi pastangų stiprinti Lietuvos mokyklose religinį ir tautinį auklėjimą. Šiuo metu jis stengiasi visas mokyklas aprūpinti mūsų didžiųjų vyskupų ir kunigaikščių bei atgimimo sąjūdžio veikėjų portretais. Šių portretų pavyzdžius ir parodė susirinkusiems. Be to, Lietuvos mokyklų bibliotekos dar tebėra užverstos bolševikine literatūra. Tad monsinjoras stengiasi aprūpinti mokyklas naujai išleistomis knygomis.

Be abejo, šios visos pastangos yra reikalingos pinigų. Siandieninė valdžia tiems reikalams pinigų nesikia. Tad tenka remtis geros valios žmonių aukomis. Šiuo svarbiu reikalu susirūpino ir mūsų šalis V. Bražėnas bei jo dukra. Jie lankėsi Lietuvoje ir užmezgė artimus ryšius su monsinjoru. Jie organizuoja aukų rinkimą šioje šalyje. Čia susirinkusieji į ranką šiek tiek pinigų ir įteikė mielmą svečiui.

Be abejo, šios visos pastangos yra reikalingos pinigų. Siandieninė valdžia tiems reikalams pinigų nesikia. Tad tenka remtis geros valios žmonių aukomis. Šiuo svarbiu reikalu susirūpino ir mūsų šalis V. Bražėnas bei jo dukra. Jie lankėsi Lietuvoje ir užmezgė artimus ryšius su monsinjoru. Jie organizuoja aukų rinkimą šioje šalyje. Čia susirinkusieji į ranką šiek tiek pinigų ir įteikė mielmą svečiui.

Šis susitikimas su mons. A. Svarinsku praėjo labai gera nuotaika ir visiems paliko gražius prisiminimus. Monsinjoras iš šio pobūvio išvyko lankyti ir kitus Floridos lietuvių telkinius.

KALĖDINIS POBŪVIS

Gruodžio 9 d. buvo mūsų tradicinės lietuviškos pamaldos. Giedojo muz. A. Skridulio vadovaujamas „Sietyno“ choras. Šv. Mišias aukėjo kun. Grasso. Jis pakvietė visus pasimelsti už lygiai prieš trejus metus mirusį mūsų tautietį S. Levecką.

Pamaldoms pasibaigus, visi susirinko į parapijos salę. Visi šio telkinio lietuvių gyvena lyg viena šeima. O šis susibūrimas buvo paskutinis suėjimas šiais metais. Tad klubo pirmininkas, pradėdamas šį pobūvį, pakvietė visus praleisti jį kalėdine nuotaika ir pabendrauti lyg būtume vienos šeimos nariai.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausios redaktorė – Danutė Bindokienė

Administratorius – Valentinas Krumpis

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ka nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kalbėti angliškai arba lietuviškai. 4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL. Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL. 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VILNAS, M.D., S.C.

Specialybė – Vidaus ligų gydytojas

Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9985
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

MARIUS KATILIUS, M.D.

CHIRURGAS

Trūkio, tužies pūslės, krūties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

nantių metų sausio 13 d. Po pamaldų bus Lietuvių klubo metinis susirinkimas. Tad jis palinkėjo visiems linksmai švęsti šv. Kalėdas ir pakilia nuotaika sutikti Naujuosius metus. Pakvietė visus pasivaikinti vynu ir skaniais užkandžiais.

J. Dg.

Detroito Lietuvos Dukterų koncerte ir vaišėse maloniai jautėsi Šv. Antano parapijos atstovai su klebonu kun. Alf. Babonu ir muziku St. Sliziu.

Nuotr. Vito Petrulis

MAŽEJA KLIŪČIŲ BALTIJOS VALSTYBĖMS ISTOTI Į NATO

Turbūt nesuklysiu pasakiusi, kad daugelis save gerbiančių lietuvių, perskaitę antrąsias „Lietuvio išprovokavo Putiną nepriestariauti Baltijos šalių narys NATO“, su palengvėjimu atsikvėpė. Pagrindiniai klausimai, kurie mus taip jaudino — ar NATO mūsų norės ir ar Rusija nepriestariaus, atrodo, pasisuko mums teigiama linkme.

Turint galvoje lapkričio 15 d. Rusijos prezidento Putin pasisakymą per JAV radiją ir birželio mėnesį prezidento Bush pasakytą kalbą Varšuvoje, atrodo, kad Baltijos valstybių galimybės būti pakviestoms į NATO stipriai didėja. Sąlygos yra palankios, belieka įrodyti, kad esame verti ir nesuklupti pusiau kelėje. Tačiau tuoj pat skubu priminti, kad dar per anksti daryti išvadas ir ploti sau kaip nugalėtojams. Dėl šios priežasties siūlau pagražinti keletą klausimų, į kuriuos reiktų atkreipti dėmesį, norint užsitikrinti vietą taip trokštamose pasaulinėse organizacijose.

Naudodamasi progą, noriu pateikti keletą minčių iš lapkričio 20 d. vykusios konferencijos Vašingtone, „Meridian House“, kurios tema buvo „The Baltics before the Second Decade“. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė profesorius iš įvairių JAV universitetų: prof. Charles Gati, Johns Hopkins universitetas, dr. Mark Kramer, Harvard universitetas, Walter Clemens, Boston universitetas, Rasma Karklins, politinių mokslų fakulteto dekanė, Illinois universitetas Čikagoje, Stephen Szabo, Johns Hopkins universitetas, Stephen Blank, JAV Karo kolegija, Andrew Michta, Rhodes kolegija, bei valstybinių institucijų pareigūnai iš Valstybės departamento ir kitų žinybų: Christopher Kojm, Thomas Zamostny, Frank Babetski, Ron Asmus.

Nors ir ne naujiena, tačiau daugelis dalyvavusių konferencijoje akcentavo, jog labai teigiamas žingsnis, kad Baltijos valstybės remia JAV ir pasisako už kovą prieš terorizmą. Tai labai sustiprina šių šalių galimybes kandidatuoti į sąjungos narys. Visiems žinoma, kad vienas pagrindinių narys užtikrinimų yra demokratija. Atrodo, kad Baltijos valstybės atitinka šį keliamą reikalavimą, tačiau vienas momentas vis dėlto neramina daugelį NATO viršininkų. Tai politinė sistema ir

buvusių komunistų santykis šalių vyriausybėse. Čia galima būtų paminėti Estiją su naujai išrinktu prezidentu ir Lietuvą su ministru pirmininku, buvusiais komunistų partijos veikėjais, bei Latviją, kurioje padėtis šiuo atžvilgiu dar rimtesnė, nes vyriausybė keičiasi kas devynis mėnesius.

Konferencijoje buvo pateikti apklausų, atliktų Baltijos valstybėse, duomenys, kurie gana liūdnai piešia Lietuvos vaizdą. Duomenys rodo, kad visgi daugelis gyventojų jaučia nostalgiją sovietiniams laikams. Norėdama sušvelninti šį teiginį, patikslinsiu, kad žmonės ilgisi ne sovietinių laikų, o greičiau socialinių garantijų, kuriomis tuomet buvo apdovanojami. Sovietų valdžia siekė užgnaužti bet kokią konkurenciją. Buvo teigiama, kad visi lygūs, kas ilgai auginti daugiui sunaikino norą tobulėti ir mąstyti. Taigi šie žmonės savo gyvenime susidūrė su gana sudėtinga situacija. Pripratę, kad viskas buvo duodama, jie nemoka prisitaikyti prie pasikeitusių sąlygų ir už save pakovoti. Iš čia gimsta noras atsigręžti į senus laikus ir piešti juos šviesiom spalvomis, kurios anaipat tokiomis nebuvo. Reikia pripažinti, kad turime nemažą nusivylusių kartą ir vienas uždavinys — padėti jai prisitaikyti prie pasikeitusios gyvenimo sistemos bei tempo.

Norėdama visiškai pasinėti į neigiamas mintis, pabandyti paieškoti, kas teikia vilčių ir nušviečia mūsų šalis šviesiom spalvomis. Mūsų didelis laimei, iš 15 pokomunistinio lagerio tautų, Baltijos valstybės pirmąją beveik visose kategorijose (ekonominiai, socialiniai, politiniai rodikliai). Taip pat galime pasigirti, kad Baltijos tautos gan svertimas toks klausimas, kaip lyčių diskriminacija. Akivaizdus pavyzdys galėtų būti vyrų ir moterų santykis Lietuvos Parlamente.

Ir vėlgi, šalia liaupsų, seka kritika. Žvelgiant į praeitį, labai opus klausimas — holokausto aukos. 1941/1945-1946 metų masiniai trėmimai į Sibirą, antisemitinė veikla paliko gilias žaizdas visuomenės gyvenime. Daug buvo pralietas nekalto kraujo, išardyti šeimoms, sugriauti gyvenimai. Nemažai buvo rašyta, nagrinėta, teista ir netgi atsiprašyta visos tautos vardu. Vieni mano, kad nesibaigiantis kaltų ieškojimas dar labiau komplikuoja situaciją. Ar nevertėtų už-

BALFo centro talkininkai su Marquette Parko darbuotojais ir pirm. Aleksu Kikilu po suruoštų cepelinų pietų birželio mėn. Priekyje sėdi (antras ir trečias iš kairės) inž. Antanas Rudis ir BALFo centro valdybos pirm. Marija Rudienė.

versti praeities puslapi ir žvelgti į priekį? Atrodo padarėm viską, ką galėjome. Tuo tarpu, kiti pasisako, už nesiškanančios tiesos ieškojimą. Norint toliau ramiai gyventi, pirmiausia reikia ištraukti visus spyglius iš tautos kūno ir užgydyti likusias žaizdas.

Ir vėl tas pats negatyvizmas. Bandydama nuo jo pabėgti, pabandysiu prisiminti, kas, vertiant archyvų puslapius, buvo paminėta pozityviaus. Prasidėjus masiniams trėmimams, kartu prasidėjo ir rusakalbių emigravimas į Baltijos valstybes. Tokiu būdu sovietų valdžia siekė išlaikyti pusiausvyrą ir užtikrinti visiška tuometinės vyriausybės palaikymą. Nors niekur nebuvo viešinama, tačiau archyvuose yra užfiksuota, kad Baltijos valstybėse buvo brukdėjimai prieš Tarybų valdžią. Ypač antisovietiniais judėjimais ir nušviečia mūsų šalis šviesiom spalvomis. Mūsų didelis laimei, iš 15 pokomunistinio lagerio tautų, Baltijos valstybės pirmąją beveik visose kategorijose (ekonominiai, socialiniai, politiniai rodikliai). Taip pat galime pasigirti, kad Baltijos tautos gan svertimas toks klausimas, kaip lyčių diskriminacija. Akivaizdus pavyzdys galėtų būti vyrų ir moterų santykis Lietuvos Parlamente.

Ir vėlgi, šalia liaupsų, seka kritika. Žvelgiant į praeitį, labai opus klausimas — holokausto aukos. 1941/1945-1946 metų masiniai trėmimai į Sibirą, antisemitinė veikla paliko gilias žaizdas visuomenės gyvenime. Daug buvo pralietas nekalto kraujo, išardyti šeimoms, sugriauti gyvenimai. Nemažai buvo rašyta, nagrinėta, teista ir netgi atsiprašyta visos tautos vardu. Vieni mano, kad nesibaigiantis kaltų ieškojimas dar labiau komplikuoja situaciją. Ar nevertėtų už-

remiantis Rusijos sienų politika, minėta Rusija visuomet stengėsi turėti kuo trumpesnę sieną sausuma. Tai gana logiškas motyvas, nes sieną sauguma kur kas sunkiau kontroliuoti, skirtingai negu kalnus ar jūras. Kalbant apie sienas jūra, reiktų paminėti nenugincijamą uosto svarbą valstybės ekonomikai. Konferencijoje buvo bandoma diskutuoti teiginiais, ar apskritai tolimasnis sąjungos egzistavimas turi prasmę, juk Sovietų Sąjungos — idejinio priešo — kaip ir nėra. Tačiau tuoj pat prisiminti, kad pagrindinės NATO susikūrimo priežastys buvo pritraukti JAV, numalšinti Vokietiją ir išlaikyti atstumą su Sovietų Sąjunga. Nors Sovietų Sąjunga subyrėjo ir Vokietija nėra grėsminga, tačiau yra stipri Rusija ir visuomet egzistuoja teorinė galimybė, kad Baltijos valstybės gali tapti gardžiu jos kąsneliu.

Liko dar keletas momentų, kuriuos būtina paminėti, besiruošiant narys NATO. Tai korupcija, jos neigiamas įtaka visuomeni bei valstybės strateginių objektų privatizavimas. Remiantis apklausų duomenimis, nesunkiai galime daryti išvadą, kad daugiausia negu pusė Baltijos valstybių gyventojų yra nusivylę savo vyriausybėmis ir pagrindinis nusivylimo šaltinis yra įvairiose valstybinuose lygiuose išsikerojusi korupcija. Atrodo, turim demokratinius rinkimus, žodžio laisvę, tačiau dažnai nematome povandeninių srovių, kurios daug ką gali palenkti sau naudinga linkme. Kaip galima būtų kovoti su šia žmonijos laikmečio piktole? Reiktų paminėti keletą būdų.

Visų pirma, tai specialios institucijų kūrimas kovai su korupcija. Antras, ne mažiau veiksmingas būdas — tinkamas viešumo panaudojimas.

Kaip pavyzdį galima būtų paminėti „stambios žuvies“ su gavimą ir negailestingą išvėsinimą.

Siekiant nepriekaištingai išpildyti sąjungos narys veiksmų planą, turime atkreipti dėmesį į valstybės strateginių objektų valdymą bei privatizavimą. NATO narių pareigūnams susirūpinimą kelia Rytų investuotojų palaikymas, kaip tuo tarpu turėtume stengtis kuo daugiau pritraukti investicijų iš Vakarų pasaulio, nes, anot analitikų, Baltijos valstybių šalies ūkiai yra per daug priklausomi nuo Rytų rinkos ir jos infrastruktūros.

Baigti norėčiau linksmeis gaidelėmis. Nors ir daug buvo išsakyta kritikos, tačiau beveik visi konferencijos dalyviai vienbalsiai pasisakė, kad Baltijos valstybės turi labai stiprų potencialą tapti NATO narymis kandidatėmis kitų metų lapkričio mėnesį. Šiai dienai Baltijos valstybės užkirsti kelią narys galėtų nebent staigus ekonominis smukimas. Tikėjimės, kad tai neįvyks ir kad visos trys — Lietuva, Latvija ir Estija — toliau sėkmingai žingsniuos link finišo linijos. Tuo tarpu mes, JAV Lietuvių Bendruomenė, stengsimės, kad JAV pareigūnai kuo aktyviau remtų Baltijos valstybių narys Šiaurės sąjungoje.

Parengė: Jūratė Mikšėnienė
Stažuotoja — JAV LB įstaiga

* Kalėdiniai darbuotojų pobūviai — daugelio Kauno imonių, įstaigų ir bendrovių tradicija. Kai kuriuose kolektyvuose ir šiemet jau žinoma būsimoji bendradarbių pasilinksminimo vieta, laikas ir programa. Bendrovių pobūviuose apsilankęs Kaledų Sebnelis dažniausiai apdaila darbuotojų jų pačių pagaminta produkcija. (KD, Elta)

Nesutarimas tarp draugų?

Pasikalbėjime, gruodžio 17 d. išspausdintame „Financial Times“ (London) Vladimir Putin geranoriškai numoja į JAV prezidento pasitraukimą iš 1972 m. su Sovietų Sąjunga pasirašytos Priešraketinės gynybos sutarties: „Tai tik mažas nesutarimas tarp draugų, bet jis jokių būdu nesuardys išsivysčiusios partnerystės tarp šių dviejų valstybių“. Rusija jokių būdu nesiruošia didinti savo branduolinių ginklų atsargų dėl tokio Baltųjų rūmų nutarimo, nepaisant užsienio valstybių spėjimų ir būgštavimų. Kaip tik atvirkščiai: Kremlius stengsis įtikinti Vašingtoną, kad tokia sutartis yra naudinga ir reikalinga, todėl svarbu ją sudaryti iš naujo, pritaikant dabarties reikalavimus.

Prez. Putin nuomonę Briuselyje tą pačią dieną pakartojo ir Rusijos gynybos ministras Sergei B. Ivanov, pabrėždamas, kad priešraketinės apsaugos sutarties panaikinimas jokių būdu nesukelia pavojų Rusijos saugumui ar pasaulio taikai. Vienintelis klausimas: kaip kitos valstybės, sudariusios anksčiau sutartis su buvusiais Sovietų Sąjunga, dabar elgsis? Gal jos taip pat nutars sutartis laikyti negaliojančiomis? Tad JAV vyriausybės nutarimas gali tureti ilgalaikių ir labai neigiamų pasekmių.

Vadinasi, nepaisant ramybės prezidento Putin žodžių, Kremlius savo ministro lūpomis išsako dabartinius rūpesčius ir tam tikrą kritiką JAV prezidentui bei jo vyriausybei.

O kaip su Kinija? Juk Maskva su Beidžingu šių metų mėnesį pasirašė sutartį, įgalinančią koordinuoti veiklą tuo atveju, jeigu Amerika atsisakytų 1972 m. pasirašytos sutarties. Jų nuomone, tas pasitraukimas sukurty pavojingą situaciją: JAV vėl būtų pastatyta ant stipriausios šios planetos valstybės pjedestalo. Iš dalies ši mintis išsako savo pasikalbėjime ir prez. Putin: „Mes kvietėme JAV diskutuoti specifinius Priešraketinės gynybos sutarties punktus, ypač tuos, kurie jiems nepriimtini. Buvome visiškai pasirošę tartis ir derinti skirtumus, tuo pasiekiant visiems tinka kamą sprendimą. Tačiau nieko konkretaus iš Vašingtono negirdėjome. Iki šios dienos aš tiesiog negaliu to suprasti.

Nepriklausomybės kovose su lenkais dalyvavo ir vyresniųjų klasių mokiniai. Politinei padėčiai pagerėjus, kurie dalyvavo nepriklausomybės kovose, grįžo vėl į progimnaziją ir toliau tęsė mokslą. Švietimo ministerija Norkui išvykus, 1925 m. rugsėjo 15 d. direktorium paskyrė Leonardą Delangauską. Tose pareigose jis išbuvo penkerius metus. Progimnazijoje mokinių skaičius vis didėjo. Tiek mokytojai, tiek ir mokiniai įsijungė į kultūrinį bei visuomeninį krašto gyvenimą.

1925 m. Zarasų progimnazija buvo pavadinta Zarasų vidurinė mokykla. Joje veikė keturios klasės. Į ją įstoti galėjo tie, kurie buvo baigę pradžios mokyklą. Ją baigdavo per ketverius metus. Mokyklos personalą sudarė 17 asmenų, įskaitant ir direktorių, raštvėdį ir sargienę, o visi kiti — mokytojai: Zofija Urbonaitė, Kazys Kairys, Petras Petukauskas, kun. dr. Juozas Čepėnas, Jokūbas Klusys, Antanas Smalstys, Jonas Kardelis, Ipolitas Gasionas, Matas Meškauskas, gyd. Petras Janulis, Jonas Giedraitis, Anelė Adomavičienė, Petras Bruzgulys ir Feliksas Matusevičius. Mokytojai dažnai keitėsi. Vieni išvažiavo į kitas mokyklas, kiti mirė, kaip mokytojas K. Kairys (palaidotas Zarasų katalikų kapinėse), o treči neturėjo, kaip sakydavo, cenzos. Jų vietas užėmė kiti, kaip Jonas Valiukonis, kun. Kazimieras Telksnys, Kostas Balčionas, o kun. K. Telksniui išvykus, kun. J. Gudonis.

Bus daugiau

ZARASŲ GIMNAZIJŲ ISTORINĖ APŽVALGA

PETRAS MATEKŪNAS

Nr.1

Nepriklausomybės metais Lietuvoje mokyklų tinklas buvo plačiai išplėstas. Zarasų apskrityje veikė šios mokyklos: Zarasuose — Valdžios aukšt. komercijos mokykla, Antalieptėje, ligi 1924 m., vidurinė mokykla, žemės ūkio mokykla ir įvairūs specialūs kursai. Visos mokyklos, tiek pradžios, tiek žemės ūkio, tiek ir Zarasų Valdžios aukštesnioji komercijos mokykla, kuri buvo vienintelė Zarasų apskrityje, buvo perpildytos, nes beveik visi ūkininkai savo vaikus stengėsi išleisti į mokyklą, kad jie „turėtų geresnį gyvenimą negu tėvai“. Jie leido į mokyklą ne tik berniukus, bet ir mergaites, kurios caro okupacijos metais tos privilegijos neturėjo. Tuomet tėvai buvo įsitikinę, kad jos „kunigais“ nebūs ir mokslo joms visai nereikalingas, o tik berniukams, tikėjosi, kad jie bus kunigai. Mergaites skaityti išmokydavo motinos namuose iš „Saltinio“ ar „Aukso Altoriaus“ prie ratelio, verpdamos linus, vilnas.

Zarasų Valdžios aukštesnioji komercijos mokykla išsivystė iš „Saulės“ draugijos progimnazijos, kuri buvo įsteigta 1918 m. lapkričio 1 d., vokiečių okupacijos metais. Nors vokiečių vietinė valdžia, kai į ją kreipėsi, buvo tam priešinga, bet pagaliau visgi sutiko. Jos

įkūrėjai buvo gyd. Dominikas Bukontas ir adv. Antanas Tumėnas. Pradėjo veikti su dviem klasėmis. Pirmas šios progimnazijos direktorius buvo A. Tumėnas (kituose šaltiniuose rašoma, kad adv. A. Tumėno žmona Janina Kairiūkštė). Įsikūrė buvusiosios carinės miesto mokyklos pastate. Iš pradžių ji vadinosi „Saulės“ draugijos progimnazija, o vėliau „Zarasų progimnazija“. Dirbo 8 mokytojai: A. Tumėnas, Lionginas Galvonas, Kazys Kazlauskas, Marija Kozmienaitė, kun. Kubilius, Janina Tumėnienė, Kazys Ubeika ir Elena Ubeikienė (K. Ubeika nuo 1919 sausio iki gruodžio 1 d. ėjo direktoriaus pareigas).

Pamokos Zarasų progimnazijoje pradėtos 1918 m. gruodžio mėnesį. Mokytojai algų negaudavo. Už mokslą mokiniai mokėjo grūdais. Darbo sąlygos buvo labai blogos. Mokyklos reikalams direktorius šiek tiek pinigų gaudavo iš „Saulės“ draugijos.

1918 m., kai vokiečiai iš Lietuvos traukėsi, valdžią Zarasuose paėmė bolševikai. Zarasų apskr. buvo išrinktas karinis komitetas, vadovaujamas B. Kazlauskas. Mokyklos programa buvo palikta nepakeista, tik mokyklos pavadinimas pakeistas. Ji buvo pavadinta „Škola vtoroj stepeni“. Tikyba buvo palikta net iki 1919 m. gegužės pradžios. A. Tumėnas su žmona išvažiavo į Vilnių. Ten bolševikų buvo suimtas ir iki 1919 liepos mėn. laikomas įvairiuose kalėjimuose. Direktoriaus pareigas laikinai ėjo mokytojas Kazys Ubeika. Progimnazija dėl sunkių veikimo sąlygų buvo uždaryta.

1919 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje bolševikams pasi-

traukus iš Lietuvos, spalio 20 d. buvo sudarytas komitetas, į kurį įėjo gydytojas Juozas Buzelis, Marija Damsaitė, Jonas Juodinis, Alfonsas Butkys ir Liudvikas Druga. Komiteto tikslas — progimnazijos atkūrimas. Komitetas pakvietė zarasičius ir pasitarimą, kuriam pirmininkavo gydytojas J. Buzelis. Per šį pasitarimą gyd. J. Buzelis buvo išrinktas Zarasų progimnazijos direktoriumi. Iš pradžių pradėjo veikti tik trys klasės ir prieklasė. Be kitų dėstomų dalykų, dar buvo dėstoma lotynų kalba.

Mokytojų sudėtį sudarė, esant direktoriumi gyd. J. Buzeliui, dvylika asmenų: gyd. J. Buzelis, Longinas Galvonas, kun. Benediktas Šveikauskas, Jonas Nokus, Jonas Kardelis, Marija Damsytė, Viktorija Merkenė, Petras Bruzgulys, Aleksandra Baciūnienė, Nadežda Valentinavičienė, Antanas Tamošaitis ir Elena Kudirkaitė-Nievaudienė.

Gyd. J. Buzelis direktoriaus pareigas ėjo neilgai, nes 1929 m. buvo išrinktas į Steigiamą seimą. Jo vietoje buvo paskirtas dailininkas Justinas Vienazinskis. Tas pareigas ėjęs tik du mėnesius, išvyko į Kauną. Jo pareigas perėmė mokytojas Jonas Norkus.

Zarasų progimnazijai iki 1920 m. birželio mėn. įvairiems reikalams pinigų duodavo „Saulės“ draugija, o toliau — švietimo ministerija. Greitai po šio švietimo ministerija progimnaziją paėmė savo žinion.

Kai bolševikai buvo išvyti iš Lietuvos, kultūrinė ir ekonominė padėtis šiek tiek pagerėjo, nors nepriklausomybės kovos dar vyko su Lenkija, kuri norėjo Lietuvą okupuoti. Padėtis buvo sunki ir ateitis neaiški.

PASKUTINIS 2001-ŲJŲ KULTŪROS TARYBOS POSĖDIS

Štai ir baigėsi naujojo tūkstantmečio metai. Paskutinis 2001-ųjų JAV LB Kultūros tarybos posėdis įvyko gruodžio 3 d. tėvų marjonų patalpose, Chicago. Tik prasidėjus posėdžiui Marija Remienė pasidžiaugė, kad pavyko suorganizuoti sėkmingai nuskambėjusį berniukų choro „Ažuoliukas“ koncertą. Iš penkis tarybos nariai padirbėjo ir ruošiantis JAV LB 50-mečiui. Prieš keletą dienų suruoštas Broniaus Nainio knygos „Lietuvai ir lietuvybei“, paskirtos LB kūrimosi istorijai, sutiktuvas.

Pagal šių metų planą tėra likę pravesti Premijų šventę, kuri pradžioje buvo numatyta Detroito, bet dabar įvyks Los Angeles, California.

Po trumpo paskutinių renginių aptarimo perėjome prie kitų metų renginių plano. Plano pradžioje — Kultūros tarybos skelbto ir Lietuvių fondo finansuojamo kasmetinio prenumeratorių spaudos vėjau užbaigimas, numatytas š. m. gruodžio 31 d., todėl norime priminti, kad visų lietuviškų laikraščių bei žurnalų administratoriai turi pateikti kultūros tarybai prenumeratorių sąrašus po Naujųjų metų — pradedant sausio pirmomis dienomis.

Vasario 16 dieną baigiasi ir skelbtasis pjesės konkursas. Konkurso idėja buvo surasti šiuolaikinę pjesę išvengus teatrui. Gauta apie dešimt pjesių, kurios bus premijuojamos pirmą ir antrąją premiją. Dar nutarėme, kaip organizuosime premijos įteikimą laimėjusios pjesės autoriui. Gal būtų galima pasekti „Lietuvių balso“ pavyzdžiu ir pasikviesti autorių į Čikagą. Šiais metais taip ir nepavyko pasidžiaugti svečiu iš Lietuvos poeto Kaziu Saja, nes jam atskristi sutrukdė tragiški rugsėjo 11-osios įvykiai. Tad yra pasitylimas daryti premi-

jos įteikimą laimėjusios pjesės autoriui, dalyvaujant ne vien jam, bet ir mūsų ilgai lauktam svečiui poetui K. Saja.

Po šiais metais sėkmingai praėjusio, ateinančių metų balandžio 28-tą dieną numatytas II Jaunųjų atliekų festivalis.

Gegužės 11 d. — tradicija tapusios poezijos dienos. 2002-aisiais nenumatome kviešti jokių svečių iš užjūrio, t. y. iš Lietuvos. Šįkart poezijos dienos dalyvau tik vietiniai poetai. Spalio 27 d. numatytas „Aukuro“ choro koncertas Jaunimo centre, Čikagoje. Šio choro koncertus žadame organizuoti ne vien Čikagoje, bet ir Clevelande, Los Angeles ir S. Petersburg.

2002-ųjų Premijų šventę numatyta Philadelphia. Dabar KT laukia darbas sudaryti komisijas geriausių metų muzikui, teatro, dailės, spaudos, radijo darbuotojui ir tautinių šokių mokytojui išaiškinti.

Peržvelgusi planą, KT pirmininkė supažindino ir su JAV LB XVI tarybos II sesijos, įvykusios spalio 12-13 d. Alsip (Chicago), IL, Kultūros komisijos siūlomomis rezoliucijomis. Iš jų pažymėtinas prašymas pradėti ruošti planus Mindaugo karūnavimo 750-ųjų metų sukakčiai paminėti, kuri bus 2003-aisiais. Manome, kad šiuo atveju būtų galima suruošti šiai datai skirtą parodą, paskaitą ir renginį iliustruoti teatro paruošta programa, kaip kad buvo daroma, pažymint M. K. Čiurlionio jubiliejų.

Šiais metais, deja, taip ir nepavyko paruošti „Žaltvykšlės“ teatro spektaklio. Bet neseniai pakeisti trupės režisierė A. Budrytė sutiko jauna režisierė iš Lietuvos Ilona Čepaitė.

Violeta Drupaite-Cole

TAUTOSAKININKO VYSK. MOTIEJAUS VALANČIAUS PALIKIMAS

Tuoju baigsis šie metai ir su jais visi renginiai, skirti Didžiojo lietuvių Motiejaus Valančiaus 200-sioms gimimo metinėms pažymėti. JAV LB Kultūros tarybos organizuotame šių metų paminėjime Lemonte pagrindinis pranešėjas dr. G. Subačius labai įdomiai pristatė, supažindino su dar mažai žinoma, skelbiama įvairialypė vyskupo veikla bei asmenybe.

Norėčiau papildyti vyskupo portretą dar viena neįkainojama savybe — tautosakininkas. Jo knygelė „Palangos Juzė“ tautos kultūriniam palikime užima svarbią vietą. Knygelė pirmą kartą pasirodė 1869 metais. Ši knygelė — tai lobynas mūsų etnografams, kurios prakalboje autorius rašo: „Kaip viskas pasaule persimaino, taip persikeis ilgainiui ir žmonių papročiai. Ką aš numanydamas, emiau ir surašiau ne vien papročius“ (Vilnius, 1965 m.). Autorius pateikia per 40 šokių, ratelių, žaidimų. Nors ir parašyta daug tų šokių pavadinimų, tačiau, deja, kaip ir kiti keliauninkai, užrašinėję liaudies dainas, pasakojimus, papročius, jis neaprašė, kaip tie šokiai šokiami. Etnografai su rinkta medžiaga moksliskai pagrindžia, dažniausiai palyginimu su kitais panašiais užrašymais, ieškodami atitikmenų tam ar kitam šokiui, dainai. Ieškodami patvirtini-

mo — tai buvo būdinga ar atsitiktina. Keletas tautosakininko M. Valančiaus minimų šokių, kaip „Vokas“ ir „Žirkles“, niekur daugiau neužtikami, tad manoma, kad čia autorius jau daugiau pasireiškia kaip rašytojas, pavadinimus savaip į lietuvių kalbą išvertęs, pagal kokius nors būdingus požymius. Manoma, kad „Žirkles“ galėjo vadintis šokis „Mikita“, kur vyrai šokinėja, sukryžiuoja lazdas.

Knygos pagrindinis veikėjas — Palangos Juzė keliavo po Šiaurės Lietuvą ir Žemaitiją, tačiau tikima, kad visi šokiai užrašyti Žemaitijoje, netoli Kretingos, kur gimė, o vėliau ir dirbo Varnių kunigų seminarijoje pats M. Valančius.

Didžiausias lobs — suprantamai užrašyti aštuoniolika žaidimų, kurių dalis yra susijusi su veiksmiais, kita dalis, kur dainuojamas tekstas eina tik su žaidimu. Pagal aprašymus galima suprasti, kad visi kartu šoko ar sukosi. Iš tų šokių galima paminėti „Blusą“, „Svirplys“, „Valcius“, „Apvalcius“, „Blezingelė“, „Avietėlė“, „Lencigėlis“, „Duja“, „Žalnierukas“ ir kt. Kai kurie šokiai nurodomi, kad buvo šokiami poromis. Du šokiai „Žyds degė degutą“ ir „Podusecka“ — rateliai.

Aprašydamas šokius, autorius nevengė ir įdomaus komentaro. Pvz.: „Kunigaikštis Palubinskis“. Senas šokis, ly-

JAV LB Kultūros taryba. I eil. iš kairės: Juozas Žygas, pirm. Marija Remienė, Violeta Drupaite-Cole; II eil.: Leonas Narbutis, Ligija Tautkuvienė, Laima Petruskaitė-Vanderstoep, Dalia Anysienė ir Aušrelė Sakalaite. Tarybai dar priklauso Dalia Šlenienė.

giai prancūzų kadrilis.

„Prūsas“. Svečiai, beregint po keturis sustojusys, tūpt tūpt šokinėjo, it kazokai su bizūnu griežiant.

„Šešnytis“. Vaikuikai bildubildu spardės šokdamys, mergaitės tūpt-tūpt tūpčiojo.

„Anglezas“. Spardėsi visi kiek tinkamas, vaikuikai vos grindų neišmušė su kulnais.

„Žirkles“. Apsistojusius du vaikuukai padėjo kryžikšiai ant grindų du šakaliu ir šoko. Ir t.t.

Iš tokios šykščios medžiagos choreografoi-kūrėjai kūrė, pasiitelkę fantaziją, nenutildami nuo tautinio šokio kamieno, tokiais pačiais pavadinimais išplėtotus, sceninius šokius. Daugiausiai pats surinkęs etnografinės medžiagos ir skrupulingai laikęsi tautiškumo, šokius kūrė buvęs mano mokytojas, profesorius Juozas Lingys, ilgametis „Lietuvos“ ansamblio balemeisteris.

Bet ar tik choreografams Palangos Juzė buvo tikras šaltinis kūrybai? Ypač daug iš jo pasisėmė etnografai — tautinio kostiumo atgavintojai.

Apie galvos apdangalus. „Domicelė, eidama prie šliūbo, apsilviko su gražiais žilais bazonais, arba kailiniais, ant galvos turėjo rūtų vainiką ir gražų kasnyką, arba platų spindintį galioną“, apsaugytą su placiais kaspinais, kurių galai ant pečių tintelėjo. Prie šliūbo vedė viena svotčia, kuri, šliūbą duodant, bažnyčioje su kepure apsimovusi stovėjo“ (103 p.) Jau kita rytą po vestuvių M. Valančiaus Domicelėi trečioji svotčia, vadina-

ma „gaubinė“, uždėjo ant galvos nuometą. Nuometu vadinas tarsi iš riečio pašalio pataisytas su balta aptrauktas drobe, kurios galai ant pečių (suprask — ant pečių — L.T.) motriškų tintelėjo“ (107 p.).

Salantuose Palangos Juzė matė (31 p.): „Moteriškosios, tiesa pasakius, čia yra gėnijos: bažnyčioje buvo apsidariusios su strupėmis, su aplinkuo kvadruotomis, su sijonais margai dažytais, patį austais. Galvos aprutuliotos su didžiais pirktiniais skepetais, antsklektusios su tokiais pat raiščiais. Neturtingos su namie austomis žiukuotomis skaromis (...). Kojos apautos su šikšnos korpėmis, retai kurios su naginėmis“. Plungės gi bažnyčioje vyrai buvo „gerai apsidarę su kailiniais arba pilkomis sėrmėgomis. Tos buvo pasiotos su atriostomis apklėmis, per liemenį gana suveržtos, priešakyje viena arba su placiais guzikais, o retai kurio su ablikais užsegamos (...). Moterys „buvo su marginio striupėmis, su dryžais sijonais. Galvos buvo apmuturios su didžiais pirktiniais skepetais, už kuriuos nete-

kėjusių mergelių užkišti buvo rūtai. Ant pečių kybojo pirktinės ar žiukuotos patį austos skaros. Visos su korpėmis apsiauvusios ir, tiesa pasakius, labai gražios (38 p.).

19 a. Lietuvoje, kaip ir kituose Europos kraštuose, pasi-pila fabrikinės medžiagos. Tą ir pamato Palangos Juzė, atvykęs į Žarėnus: „Bet didžią atmainą regėjau čia apdaruose. Vyriški, girdi, apsilvėję sėrmėgomis gelumbės ar pačių austomis, dažytais juodai. Kiti dar su pilkomis, kurių tačiau siūlės buvo su baltomis pynomis. Motriškos mažne visos apsidariusios su išilginiais, ant galvomis pirktiniais skepetais antdengti, kitos dar su bryliais. Anklašto ant pečių neregėjau“. Nusisitebėjęs Juzė, kad šios parapijos „kur kalmelis, čia dvarelis“, todėl nuo bajorų prisistebėję, ir artojai daros (suprask — rengias — L.T.) bajoriškai“ (142 p.).

„Vyriški Vieksnių, Leckavos ir Laužuvų parakvių išsimanė sididinti sėrmėgas išseigos, su apkaltemis, karvošiais ir kišenėmis bliso“ (60 p.). Kas gi tas blisas? Tai to meto aksomas ar pliusas.

Dar ir daugiau būtų galima cituoti M. Valančių, aprašantį gyvenamojo laikotarpio lietuvių išieginis rūbus. Pagal UNESCO nutarimą, tautiniais rūbais primta vadinti 19 a. pabaigos ir 20 a. pradžios pasiturintųjų valstiečių išieginis rūbus. Kur vykdam, daugiausia to laikmečio žmonės puošėsi — į bažnyčią, vestuves, krikštynas. Ramiau apsirengdavo laidotuvėms.

Taip iš M. Valančiaus sužinojome, kaip rengėsi kaimiečiai, sužinojome, kad mėgo puoštis. Sužinojome, kad 19 a. viduryje žemaičiai avėjo kurpes ir retai kuris vyžas.

Nei šešioliiktoje, nei vėlesniuose amžiuose lietuvių savo tarpe, galima sakyti, neturėjo tautosakos ar liaudies dainų užrašytojų, surinkėjų. Daugiausia pasidarbavo svetimi — suomis Niemiis, lenkas Gegužinskis ir kt. Didelis nuopelnas tenka A. Sabaliauskui, broliams Juškomis, kurie surinko ir paliko neįkainojamą turtą — dainas. Daugelis jų būtų ir nuėję užmarštin. 1829 m. S. Stanevičius „Dainų Žemaičių“ rašė, kad vaikai, savo tėvų dainas atkartodami, vadiną senovės dainomis ir nori užmiršti. Tą patį tvirtino ir S. Daukantas „Dainių Žemaičių“ (1846 m.), kad dainos nėra taip mėgiamos, ir kuo tolyn, tuo retyn dainuojamos. Tik devynioliktojo pabaigoje dvidešimtojo pradžioje, savaime aišku, ir nepriklausomoje Lietuvoje vis daugiau ir daugiau lietuvių išjungė tautosaką, šokius, dainas užrašinėti.

Tautosakininko M. Valančiaus Palangos Juzė turi neįkainojamą vertę mūsų tautos kultūriniam palikimui tyrinėti. Tai dar viena jo įvairiapusiškos veiklos sritis, kurią mums pravartu žinoti.

*Placiausiai Lietuvoje paplitęs merginų galvos papuošalas buvo galionas. Galionas — sunki, stora metalizuota, silais atausa auksu arba sidabro spalvos juosta. Lietuvoje dažniausiai nešioti auksu spalvos galionai. Jų plotis įvairus, nuo 3 iki 10 cm. Galionas buvo pagr-

Žemaičiai XIX a. Iš kairės: moterys — pirktinės medžiagos (damasto) liemenė, raudonų koralų karoliai, ant galvos — rangė su daugybe pirktinių siuvintų kaspių; skara ant galvos, o vėsesniu metų laiku dar papildoma skara, kuria apsisiautė; vyrai — sėrmėga, veltinė skrybėlė su plunksnomis; sėrmėga, skarelė ant kaklo ir susukta skara vietoje diržo, pušys arba auliniai batai.

Iš „Lietuvių tautiniai rūbai“, Vilnius, 1994.

SKELBIMAI

Paslaugos ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai. 773-779-3313 KLAUDIJUS PUMPUTIS AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS. Agentas Frank Zapolis ir Of. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. (708) 424-8654 (773) 581-8654 V.A.L. Auto Servisas. Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams nuolaidos. Parduodame naudotus automobilius. 3800 W. 79 St. Tel. 773-582-0183; 773-582-0184. Kalbame lietuviškai.	Nekilnojamas turtas GREIT PARDUODA RE/MAX REALTORS OFF. (773) 229-8761 HOME (708) 425-7160 MOBIL. (773) 590-0205 RIMAS L. STANKUS • Greitas ir sąžiningas pataravimas • Nuosavybių įkainavimas veltui • Perkame ir parduodame namus • Pensininkams nuolaida Siūlo darba Reikalingi darbuotojai parduotuvių valymui TN ir IN valstijose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161. Ivairus PASIŪSKITE DOVANŲ LIETUVA -Dovanų parduotuvė- www.FarAwayLT.com Pristatymas Lietuvoje per 1-3 dienas. Taip pat turime lietuviškų gaminių skyrių. Siunčiame į daugumą šalių.
--	--

dinis aukštaitių ir kapsių merginų galvos papuošalas. Greta kitokių vainikų, galionus dėvėjo dzokės, rytų žemaitės. Zanavykės mėgo siauresnius galionus (T. Jurkuvienė. „Tautinis kostiumas vaikams ir jaunimui“. Vilnius, 1993).

Ligija Tautkuvienė

* Europos Sąjunga (ES) skyrė 18.578 mln. eurų (apie 66.7 mln. litų) negrąžintiną paramą Lietuvai. Tai numato penktadienį Vilniuje pasirašyti du ES paramos Lietuvos pasirengimui narys ES programos PHARE 2001 metų finansiniai susitarimai. Dokumentus pasirašė finansų ministrė Dalia Grybauskaitė ir Europos Komisijos (EK) delegacijos Lietuvos vadovas ambasadorius Michael Grahamas. Anot D. Grybauskaitės, gautos lėšos bus skirtos išlyginti įvairių šalies regionų ekonominius ir socialinius netolygumus bei įgyvendinti bendradarbiavimo abipus sienos projektus. (BNS)

* Kaune K. Griniaus vidurinėje mokykloje vyksta renginiai, skirti dr. Kazio Griniaus 135-osioms gimimo metinėms. Buvusio Lietuvos prezidento garbei rengiamos viktorinos, istorijos, geografinės, lietuvių kalbos ir kitų dalykų pamokose prisimenama K. Griniaus — daktaro ir politikos — asmenybė, aptariamos jo propagatos idėjos. (KD, Elta)

* Prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretą, kuriuo atšaukė Justą Vincą Paleckį iš Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėje Karalystėje bei Airijai pareigų. Nuo pirmadienio J. V. Paleckis dirbs URM generaliniu inspektoriumi. Jis pakeis Dainių Junevičių, tapusį ambasadoriumi Graikijoje. Lietuvos spaudoje yra pasirodę pranešimų, kad J. V. Paleckis gali būti vienas pretendentų į Socialdemokratų partijos kandidatų per kitais metais numatytus Lietuvos prezidento rinkimus. (BNS)

* Europos Sąjunga kai kuriems lietuviams sukelia turtingos, tačiau šaltos ir svetimos bendrijos įvaizdį, sako vyriausiasis Lietuvos eurodeputas Petras Auštrevičius. Jis teigė, jog panašiai mano ir daugelis ES piliečių, todėl dabar Belgijos mieste Lakene vykstančiame ES viršūnių susitikime nemažai kalbama apie ES reformą, siekiant, kad ji labiau atitiktų žmonių lūkesčius ir taptų demokratiškesnė. (BNS)

* Kaune įsikūrė nauja žiniasklaidininkų vienyianti organizacija — Lietuvos žurnalistų federacija. Manoma, kad federacijos veikloje dalyvaus apie 400 žurnalistų iš visos Lietuvos. (R, Elta)

(1914.03.14 — 2000.12.16)

Juozas Masilionis yra gimęs 1914 m. kovo 14 d. Panevėžyje apskrityje ir valstijoje, Miežiškių parapijoje, Pajuostio dvare. Kaip parašyta minėtos monografinės knygos redakcijos žodyje, jis parengė veikalą apie tą kraštą, kuris „priminė skaitytojui gimtąjį Lietuvos kampelį, kur buvo gimta, augta, įmokytas, dirbta ir svajojęs... iškęs iš užmaršties daug

zietu klubo darbu, parāšē li-
tuviu literatūros vadovēli-
aукstēnisioms mokykloms
„Lietuviu kalbos sintaks“, li-
tuviu k. pratimus, īšleido v-
dovēli Čikagos aukstēnēm
mokykloms, su kitomis be-
rautoremis parāšē „Lietuvi-
bes švityri“ — 25-eriū met-
mokyklos istorijā. Nemas-
vertingas lituanistikai ir
viso lietuvīškosios spaudos i-

Nuotr. V. Jasinevičiaus

Vaikeli, mokinkis,
Lietuviu vadinkis,
Vilties nenustok niekados!
O mokslas daug gali!
Jis vargstančią šalį
Išpančios iš amžių skriaudos...
Tik žemei tėvų
Negamink svetimųjų dievų
(Maironis)

Atidarymo iškilnėse minti-
mis apie prelatą ir muziką pa-
sidalijo kompozitorius V. Šve-
das bei skulptorius P. Bartu-
lis. Šios taurios asmenybės at-
minimą savo dalyvavimu pa-
grobė Lietuvos kompozitori-
jų sąjungos pirmininkas G. So-
deika, muzikaj A. Kubilionas
A. Brilius, Kauno kultūros
skvyras atstovai, dvasininkai

Kun. K. J. Ambrasas, SJ

Prel. T. Brazys buvo chorinės muzikos pradininkas ir pirmasis lietuvių muzikos teorikas. Muzikos mokėsi pas Kauno arkikatedros vargonininką J. Kalvaitį, vargonavė Josvainiuose, Pabiržėje, Žvingiuose. 1900 m. baigęs Vilniaus kunigų seminariją, porą metų studijavo Regensburge (Vokietija) aukštojoje bažnytinės muzikos mokykloje. Dešimt metų dirbo Vilniaus kunigų seminarijoje, vadovavo Katedros chorui ir orkestrui. Nuo 1924 m. — Kauno universiteto docentas ir Kauno kunigų seminarijos choro vadovas. Surinko daugiau kaip 2,000 lietuvių liaudies dainų, išleido 4 sąsiuvinus harmonizuotų liaudies dainų jaunimui, kurė bažnytinę muziką, parengė vadovėlius: „Giedojimo mokykla“, „Choralo mokykla“, „Harmonia“.

*** Pajūryje budėjima pradejo Pakrančių apsaugos rinktinės laivas ant oro pagavės „Christina“. Navigacijos sezono metu, nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens, Ni- doje nuolat budi pasieniečių laivas „Madeleine“, mariose užšalus ledui — „Christina“.**
Šis laivas yra ketvirtas apie 3 mln. litų kainavęs laivas „Christina“ 1999 m. buvo įsigytas už Lietuvos ir Švedijos vyriausybių skirtas lėšas. (BNS)

Nuliūde artimieji

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600
arba www.petkusfuneralhomes.com

Šiandien sueina pusė šimto metų, kai 1951 m. gruodžio 20 d. Viešpats pasišaukė į savo karalystę 1882 m. gimusi

Jau 1912 m. Adomas Dundzila parašė ir savo lėšomis išleido lietuvišką elementorių „Dieve Padėk!“. 1918 m. jis su Bronium Siurčiu įkūrė „Dirvos“ b-vę knygoms leisti ir ją išugdė į vieną iš žymiausių nepriklausomos Lietuvos leidvyklų su knygynais Kaune, Marijampolėje ir Vilniuje.

Šeimos vardu:

Marija Dundzilaitė-Abromaitienė
Antanas Dundzila

Kalėdų proga užsakykite DRAUGĄ savo draugams, vaikams, anūkams, giminėms ir pažįstamiems (pirmą kartą prenumeruojant tik \$65.00 metams JAV) Mes nusišimsime gražų pranešimą, kad Jūs užprenumeravote DRAUGĄ jų vardu.

Siyskite:

Vardas, pavardė _____

Adresas

Miestas valstija, zip code _____

Doyanola:

Vardas, pavardė _____

Adresas

Miestas, valstija, zip code

A STAR ALLIANCE MEMBER

How easy is it to get from Chicago to Vilnius?
As easy as SAS.

From Chicago we offer daily service to Vilnius with a hassle free connection through our Copenhagen Airport. And when returning, you can enjoy same day travel via Copenhagen back to Chicago.

Find out just how easy we can make your next trip to Vilnius. And remember, when you travel with SAS, you can earn mileage credit with United's Mileage Plus® or SAS' EuroBonus™ frequent flyer program.

For information on special fares and schedules contact your Travel Agent or SAS at 800-221-2350. Or visit us at www.scandinavian.net

It's Scandinavian

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

SVENČIŲ SVEIKINIMAI

Sveikinu visus gimines, draugus, pažįstamus ir visus bendradarbius, dirbančius lietuvių bendruomenės ir šalpos darbuose, su šv. Kalėdų ir Naujųjų metų šventėmis. Linkiu visiems daug džiaugsmo, laimės, giedrios nuotaikos ir sveikatos!

Birutė Jasaitienė

Šv. Kalėdų proga sveikiname mielus gimines, draugus, pažįstamus ir visus vilniečius bei linkime malonių švenčių ir sveikų, laimingų Naujųjų metų!

Vanda ir Juozas Gasperai

JAV LB Brighton Parko apylinkės valdyba sveikina „Draugo“ vyriausiąją redaktorę Danutę Bindokienę ir visus, visus redaktorus, bendradarbius, administraciją, tėvus marijonus ir visus „Draugo“ skaitytojus, ypač brightonparkiečius LB narius su šv. Kalėdomis. Linkime visiems laimingų 2002-ųjų metų.

Birutė Matutienė sveikina gimines, draugus ir pažįstamus su šv. Kalėdomis ir Naujaisiais metais.

Vlada ir Alfonsas Pargauskai sveikina bičiulius ir gimines su šv. Kalėdomis bei linki visiems laimingų ir sveikų Naujųjų metų.

Ona ir Stasys Budejai sveikina draugus ir pažįstamus su šventėmis, linkdami geros sėkmės ir sveikatos.

Linkėdamas linksmų šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų metų, nuoširdžiai sveikinu gimines, draugus ir pažįstamus.

Vidmantas Rapšys

Downers Grove, IL

Kūčių ir Kalėdų pirmąją dieną – gruodžio 24 ir 25 d. – „Draugas“ nedirbs. Gruodžio 26 d., trečiadienį leisime ketvirtadienio, gruodžio 27 d., numerį.

Dešimtis kartų tremtas kunigas Alfonsas Svarinskas nepalūžo, skelbdamas tiesos ir doros žodį, o save ir savo kancijų draugus guosdavo taip: „Labiausiai mums trūksta kankinių. Idealistai miršta tik tam, kad prisikeltų“ („Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania“, Philadelphia, 1983). Kun. A. Svarinskas atvyksta į Čikagą ir šį penktadienį, gruodžio 21 d., 4 val.p.p. dalyvaus tradicinėje Kūčių vakarieneje Vyresniųjų lietuvių centre, „Seklyčioje“. Visi maloniai kviečiami. Vietas užsisakykite, skambindami tel. 773-476-2655 arba asmeniškai atvykdami į „Seklyčią“.

Labai malonu paremti jūsų puikų laikraštį, kuris tiek daug rašo apie Lietuvą ir jos reikalus. Sveikiname jus ir linkime visiems kalėdinės nuotaikos per visus Naujuosius metus!

Vakaru Pennsylvanijos Lietuvių piliečių draugija

Su angelų giesme, sveikiname gimusių pasaulio Išganytoją, su varpų skambėjimu, skelbiančiu Naujųjų metų pradžią, linkime visiems savo artimiesiems ir visiems geros valios tautiečiams laimingų Kalėdų ir sėkmingų 2002-ųjų.

Vytautas ir Danutė Bindokai

Šv. Kalėdų džiaugsmo, sekmingų, kūrybingų Naujųjų visiems artimiesiems, bičiuliams, draugams ir šauniam „Draugo“ kolektyvui linki

Sonata ir Rokas Zubovai

Praurimė ir dr. Leonidas Ragai linki visiems prasmingų šv. Kalėdų ir sėkmės, o ypač sveikatos ateinančiais metais!

Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga (LKKAS) sveikina savo narius ir remėjus, gyvenančius Jungtinės Amerikos Valstijose ir Kanadoje, su šv. Kalėdomis ir linki, kad šių švenčių ramybė ir skleidžiama šviesa lydėtų Juos ir jų artimuosius visus 2002 metus.

Dr. Vytautas Jasulaitis

LKKAS pirmininkas

Rimantas ir Stasė Ramanauskai šv. Kalėdų proga sveikina gimines, draugus ir pažįstamus ir linki gerų ateinančių 2002 metų.

Šv. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos bažnyčioje Brighton Parke (2745 W. 44th Str.) gruodžio 22 d. 2 val.p.p. vyks Susitaikymo pamaldos ir asmeninė išpažintis. Bus du kunigai svečiai iš Lietuvos, šiuo metu studijuojantys Vašingtone, – Vilkiškio vyskupijos kunigai Žydrūnas Kulpys ir Vaidotas Labašauskas. Visi kartu švęsime Viešpaties gailėstingumą.

Šv. M. Marijos Gimimo parapijos maldos namuose Kalėdų naktį parapijos choras giedos tradicines lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kalėdines giesmes. Solo dalis atliks Margarita Momkienė ir Vaclovas Momkus. Chorui diriguos jo vadovas Rimantas Mingaila. Vargonais pritaris Kristina Milutytė. Jie abu yra Lietuvos Muzikos akademijos auklėtiniai.

Dailininkė Eleonora Marčiulionienė mirė gruodžio 18 d. Platesnis pranešimas bus paskelbtas vėliau.

Atsiųsta paminėti

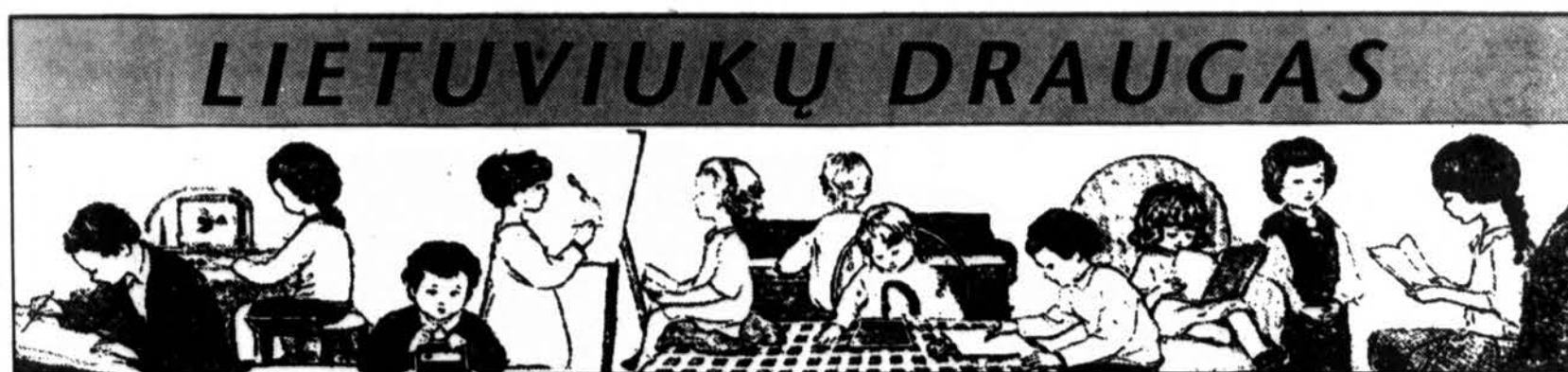
Pasirodė naujas filatelistų draugijos „Lietuva“ žurnalo numeris (Nr. 2001-1(228)), kuriame aprašomi filatelistų draugijos „Lietuva“ visuotiniai susirinkimai (visi žurnalo aprašymai – lietuvių ir anglų kalbomis), žinių skyrelyje minima atskirų draugijos narių veikla, pasiekimai, ateities planai, spausdinami senųjų lietuviškų pašto ženklų pavyzdžiai ir jų aprašymai, skaitytojai supažindinami su naujais Lietuvoje leidžiamais pašto ženklų pavyzdžiais, publikuojamas pokalbis su senesniais mirusių paskutiniuoju nepriklausomos (1918-1940) Lietuvos pašto ženklų kūrėju dailininku ir lakūnu Juozu Gaučiu, minimi a.a. Zbignevo Steponavičiaus nuopelnai filatelijai. „Lietuvos“ žurnalo, kuris spausdinamas „Draugo“ spaustuvelyje, vyr. redaktorius – Jonas Variakojis, redaktorius – Edmundas Jasūnas. Žurnalo administracijos adresas: Algirdas Putrius, 1100 Amber Drive, Lemont, IL 60439.

Skelbimai

• Sagil's restoranas, 6814 W. 87 St., Burbank, IL, 60459, tel. 708-598-0685, sveikina esamus ir būsimus klientus su šv. Kalėdomis ir Naujaisiais metais. Linkime sveikatos, džiaugsmo gyvenime ir, žinoma, nepamiršti mūsų, o mes visuomet laukiame Jūsų. Ne užsidarykite namuose per šias niūrias žiemos dienas, atvykite pas mus, skaniai pavalgysite, maloniai aptarnausime. Irma ir Barbara.

• 27 centai skambinant į Lietuvą, 5,5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaitavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road, Tel. (773) 847-7747. (sk.)

Redaguoja GRAŽINA STURONIENĖ, 9228 S. Major Ave., Oak Lawn, IL 60453

PROTĖVIŲ NAUJA KARTA

Lietuva yra viena seniausių tautų, kuri kažkada turėjo didžiulę valstybę. Istoriniuose vėjuose mūsų tauta išgyveno begalę tautinių išniekinimų, ilgai ji neturėjo savo rašto, nes svetimi rašė apie mus ir jiems istorinė tiesa visai nerūpėjo.

Lietuva ir lietuviybė išliko tik todėl, kad buvo karta, kuri visada saugojo tautos paveldą ir jį perteikdavo savo vaikams.

Ši protėvių nauja karta, susikabinusi ne vien rankomis, bet ir darbais, čia, „Lietuvių drauge“, ipins po gelę į didelių darbų vainiką sudarydami Lietuvos mozaiką. O aš, saugodama tautos paveldą, atversiu vartus kūrybingam jaunimui ir vesiu juos lietuviybės keliais.

Grazina Sturonienė
„Lietuvių draugo“ redaktorė

VIS SUKASI

Metai yra, kaip tas ratas, kuris vis sukasi. Kartais greičiau, kartais lėčiau, bet vis kartojasi tie patys mėnesiai, vienas po kito. Tai sausis su Vėliavos diena, Trim Karaliais ir Gynėjų diena. Vasaris pasiūšia trispalvę, atkurtą nepriklausomybę mini. Tuoj vyks kova tarp žiemos ir pavasario, gal Morę vežios, o Lašininis ir Kanapinis vėl vaidins. Kovas atsuka Šv. Kazimierą, Kazuko mugę ir Nepriklausomybės atstatymo dieną. Knygnešio diena irgi randa vietą rate. Jau Verbų sekmadienio rytas, girdisi: „Ne aš plaku, verba muša“. Už savaitės bus Velykos – Kristaus Prisikėlimo ir visos gamtos iš žiemos pabudimo šventė. Velykė, žuikučiai, margučiai, jau laikas visiems džiaugtis.

Dar vis sukasi ratas, tai Jurginės, Motinos diena ir Sekminės. Ratas truputį sulėtėja, nes dabar sukasi pro birželio 15-tą, liūdesio ir trėmimo laiką, bet ratas vis sukasi pirmyn. Štai Joninių naktis, stebuklų naktis, lauzai lieposna, gal paparti žiedą kas atras. Liepos 6-tą Mindaugas karūną gavo ir Lietuva tapo Europos valstybe.

Vis pirmyn sukasi ratas. Žolinės ir Šiluvos atlaidai atiduoda garbę Dievo Motinai. Vakarai ilgėja, lapai krinta nuo medžių, kapuose žvakutės dega, sukalbame „amžina atils“, tai Vėlinės, o po to Kariuomenės šventė. Ratas lėčiau sukasi, beveik sustoja, bet ne visai. Renkamės prie Kūčių baltu apdengto stalo, šilta, ramu. Prie žvakių šviesos sukalbame maldą, dalinamės kalėdaitė, dvyliką valgių reikia ragauti, gal šieną trauksim ar kitus burtus išbandysim. Pamazu sukasi ratas. Netrukus reikės važiuoti į Bernielių Mišias, rytą jau Kalėdos, o už savaitės Nauji metai. Sukasi, sukasi, sukasi ratas.

Lina Rauchaitytė
„Geležinio Vilko“ narė

MANO YPATINGOS KALĖDOS

Kai aš buvau mažas, menu ypatingas šv. Kalėdas, kurios buvo Lietuvoje. Tai buvo 1998-taisiais metais, kai į mūsų namus atvyko daug gimininių ir draugų. Pakviesti draugai buvo iš skirtingų kraštų ir jie skyrėsi, tačiau visi jie buvo linksmi ir nuširdūs. Aš atsimenu, kad buvau apdovanotas įvairiomis dovanomis, kurios man suteikė daug džiaugsmo. Dabar, gyvendamas toli nuo savo tėvynės, prisimenu tas nerūpestingas vaikystės dienas ir mano trumpas džiaugsmo minutes.

MAIRONIO MOKYKLOS AUKŠTESNIŲ SKYRIŲ KŪČIOS

Maironio lituanistinė mokykla stengiasi nepamiršti nei vienos lietuviškos tradicijos. Mes švenčiame visas istorines šventes ir visas tradicines šventes. Šiais metais gruodžio 8 dieną 8 skyrius su auklėtoja Danute Grigaliūniene pradžiugino mus Kūčiomis.

Kūčios tai yra paslapčių ir vienybės šventė. Norint atšvesti tikras Kūčias, reikia žinoti visas tradicijas. Yra labai svarbu žinoti, ką reiškia Kūčių stalas ir kaip jį reikia taisyklingai padengti. Ant Kūčių stalo reikia paskleisti šieną, kuris vėliau gali nusipėti žmogaus gyvenimą ir kitų metų derlių. Yra ruošiami 12 valgių, nes vyrauja 12 Kristaus apaštalų. Kiekvienas valgis taip pat kažką reiškėdavo – medus būdavo šviesos ir sveikatos simbolis, o pavyzdžiui, kvietiniai buvo skalsos simbolis. Taip pat ant stalo būdavo dedama žvakė, kuri simbolizavo Betliejį Kristui gimus. O stalo viduryje pastatydavo kryžių ir paplotėlius, Kryželį guldavo, nes Jėzus dar nenukryžiuotas, o paplotėlis reiškėdavo vienybę su Dievu.

Per Maironio mokyklos Kūčias kunigas pašventino mūsų vakarienę ir aštuntas skyrius suvaidino tikras Kūčias. Labai dėkojame Danutei Grigaliūnienei už visus 12 patiekalų ir už nuostabią praleistą laiką.

Skaistė Jagelavičiūtė

KAIP MANO ŠEIMA PRALEIDŽIA KŪČIAS IR KALĖDAS

Kalėdos yra mano pati laukiamiausia šventė. Juk per jas ateina Kalėdų senelis! Lietuvi turi labai gražias tradicijas Kūčių ir Kalėdų proga. Kūčios – tai daugiau rimties ir susikaupimo šventė. Per jas gaminame dvyliką patiekalų. Vakare prie žvakių šviesos visi sėdame prie stalo, sukalbame maldą. Pasišnekame apie praėjusius metus – sėkmę, viską, kas buvo gerai, ir viską, kas buvo blogai. Tada valgomės šventinę vakarienę, kurią būtinai įdėjame šliūzikai, silkę ir visokie kitokie lietuviški patiekalai, kurių amerikietiai net neįsivaizduoja. Pavakaroje einame miegoti, bet miegas neramus, nes noriu pamatyti ateinančių su dovanomis Kalėdų senį. Visą naktį budžiu ir, kai tik sekundėlė užmiegu, jau jis buvęs ir palikęs dovanas po eglės. Ek, ir vėl nepasisekė pamatyti! Na, bet jau šiais metais, tai tikrai sulauksiu!

Patricija Kirvaitytė, 5 kl.
Lemonto Maironio Lit. M-l

ŠV. KALĖDOS

Mano ypatingos šv. Kalėdos buvo, kai buvau Lietuvoje ir man buvo tik šešeri. Man tos šv. Kalėdos buvo atmintinos, nes aš buvau su visa mano šeima – su motine ir seneliu. Menu, kai mes visi susirinkdavome prie Kūčių stalo, kai mes dalindavomės plotkele ir linkėdavome viens kitam daug sveikatos, ir tikėjome, kad visada būsime kartu... Prabėgus kuriam laikui, mes išsiskyrėme, tačiau vaikystės prisiminimai visados liks su mani.

Marijus Spitrys
Lemonto Maironio lit. m-l

ŠV. KALĖDOS

Mano ypatingos šv. Kalėdos buvo, kai buvau Lietuvoje ir man buvo tik šešeri. Man tos šv. Kalėdos buvo atmintinos, nes aš buvau su visa mano šeima – su motine ir seneliu. Menu, kai mes visi susirinkdavome prie Kūčių stalo, kai mes dalindavomės plotkele ir linkėdavome viens kitam daug sveikatos, ir tikėjome, kad visada būsime kartu... Prabėgus kuriam laikui, mes išsiskyrėme, tačiau vaikystės prisiminimai visados liks su mani.

Marijus Spitrys
Lemonto Maironio lit. m-l

atidarome dovanėles, žaidžiame, vaikštome į svečius arba priimame svečius. Man labai patinka Kūčios ir Kalėdos.

Lina Savickaitė
Maironio lit. mokykla

KŪČIOS IR KALĖDOS MŪSŲ ŠEIMOJE

Mūsų šeima Kūčias ir Kalėdas švenčia taip, kaip dauguma lietuvių. Prieš Kūčias visi tvarkome namus, papuošiame eglutę ir kambarius. Mes labai padedame kepti pyragus, šliūzikus, tortą ir visokius žuvies patiekalus. Atėjus Kūčių vakarui, padengiame baltą staltiesę stalą, o po staltiesės padedame šieną. Ant stalo sudedame 12 nemėšinių patiekalų. Visi susėdame prie stalo, pasimeldžiame, pasidaliname paplotėliais ir pradėdame ragauti visus patiekalus. Pavalgius buriame burtus. Traukiame šieną ir žiūrime, kieno ilgesnis šiaudus. Kas ištraukia ilgiausią šiaudą, tas turės ilgiausią gyvenimą. Vakare vėl visi eina į Bernielių Mišias. Taip ir pasibaigia mūsų Kūčių vakaras. O kai atsibundame Kalėdų rytą, mes surandame daug dovanų po eglute.

Eveline Jonušauskaitė
Lemonto Maironio mokykla

NEUŽMIRŠTINOS ŠV. KALĖDOS

Mano ypatingos šv. Kalėdos buvo labai labai seniai. Menu, kai siautė šaltas vėjas už langų ir kai sniego pusyns siekė net iki namo langų. Mūsų visa šeima, susėdusi prie židinio, šildėsi ir bendravo mūsų namuose. Susėdę prie stalo, mes dalinomės savo vargais ir džiaugsmais, ir vaišinomės skaniais patiekalais. Dažnai prisimenu, kad visados svajodavau, kad šv. Kalėdos būtų dažniau negu tik kartą per metus.

Darius Jutzi
Lemonto Maironio lit. m-l

ŠV. KALĖDOS

Mano ypatingos šv. Kalėdos buvo, kai buvau Lietuvoje ir man buvo tik šešeri. Man tos šv. Kalėdos buvo atmintinos, nes aš buvau su visa mano šeima – su motine ir seneliu. Menu, kai mes visi susirinkdavome prie Kūčių stalo, kai mes dalindavomės plotkele ir linkėdavome viens kitam daug sveikatos, ir tikėjome, kad visada būsime kartu... Prabėgus kuriam laikui, mes išsiskyrėme, tačiau vaikystės prisiminimai visados liks su mani.

Marijus Spitrys
Lemonto Maironio lit. m-l

ŠV. KALĖDOS

Mano ypatingos šv. Kalėdos buvo, kai buvau Lietuvoje ir man buvo tik šešeri. Man tos šv. Kalėdos buvo atmintinos, nes aš buvau su visa mano šeima – su motine ir seneliu. Menu, kai mes visi susirinkdavome prie Kūčių stalo, kai mes dalindavomės plotkele ir linkėdavome viens kitam daug sveikatos, ir tikėjome, kad visada būsime kartu... Prabėgus kuriam laikui, mes išsiskyrėme, tačiau vaikystės prisiminimai visados liks su mani.

Marijus Spitrys
Lemonto Maironio lit. m-l

Paskutinę minutę dovanėlių visada nusipirksite „Draugo“ krautuvelyje! Nesibaikydami po parduotuves, atvykite pas mus! Turime odinių knygių ir paveikslėlių lietuviškais motyvais, gintarų, lininių staltiesių, lietuviškos muzikos, lietuviškų lelyčių ir kitko. Užsukite!

Piešė Greta Rainytė, Maironio lit. mokyklos 1 sk. mokinė.